

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Obec a ekonomická činnost – finanční a daňové
aspekty**

**Municipality and its economic activity – financial
and tax aspects**

Kateřina Dolejšová

Plzeň 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Obec a ekonomická činnost – finanční a daňové aspekty“

vypracoval/a samostatně pod odborným dohledem vedoucí bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne 21. 4. 2024

v. r. Kateřina Dolejšová

Zásady pro vypracování práce

1. Zpracujte teoretická východiska k problematice fungování obcí a jejich ekonomické činnosti.
2. Charakterizujte zvolenou obec a představte její ekonomické aspekty.
3. Analyzujte ekonomickou činnost zvolené obce.
4. Zhodnoťte ekonomickou činnost obce a navrhněte vhodná opatření pro zlepšení stávající situace.
5. Shrňte řešenou problematiku

Studijní program

Podniková ekonomika a management

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala své vedoucí bakalářské práce, paní Ing. Pavlíně Hejdukové, Ph.D. za její odbornou pomoc, cenné rady a ochotu při vypracování této práce. Dále bych chtěla poděkovat místostarostovi města Horní bříza, panu Mgr. Petru Kozovi, který poskytnul potřebné materiály pro praktickou část práce. V neposlední řadě děkuji své rodině, příteli a svým nejbližším přátelům, kteří mi byli po celou dobu velkou oporou.

Obsah

Úvod	6
1 Obec a její charakteristika	8
1.1 Charakteristika veřejné správy ČR	8
1.2 Definice obce	11
1.3 Druhy obcí	12
1.4 Působnost a pravomoc obce.....	14
2 Ekonomická činnost územně samosprávného celku.....	17
2.1 Hospodaření s majetkem územně samosprávného celku.....	17
2.2 Rozpočtový proces obce	18
2.3 Podnikatelská činnost obce a formy podnikání obcí v České republice.....	24
3 Město Horní Bříza	30
3.1 Historie města	30
3.2 Současnost	31
4 Hospodaření města Horní Bříza	35
4.1 Vývoj rozpočtů v letech 2018 – 2022	35
4.2 Vývoj příjmové stránky rozpočtů v letech 2018 – 2022.....	37
4.3 Vývoj výdajové stránky rozpočtů v letech 2018 – 2022	51
4.4 Finanční analýza hospodaření města Horní Bříza v letech 2018 – 2022.....	58
5 Analýza a porovnání hospodaření příspěvkových organizací města Horní Bříza	68
5.1 Představení příspěvkových organizací.....	68
5.2 Analýza přijatých příspěvků a tvorba fondů příspěvkových organizací.....	69
5.3 Analýza výše příspěvků školským zařízením od jejich zřizovatele	73
5.4 Analýza a porovnání výsledků hospodaření příspěvkových organizací.....	74
5.5 Analýza a porovnání příspěvkových organizací – ukazatele likvidity	76

5.6	Závěr analýzy hospodaření příspěvkových organizací	79
Závěr	81	
Seznam použitých zkratek	84	
Seznam použitých zdrojů	85	
Seznam tabulek	90	
Seznam obrázků	93	
Seznam příloh.....	94	
Přílohy		
Abstrakt		
Abstract		

Úvod

Dynamika a globalizace společnosti stále více začleňuje obce mezi aktivní ekonomické subjekty, přičemž se tyto municipality stávají podnikateli a zároveň i investory do vlastního rozvoje, financují své aktivity a zvyšují tak kvalitu života obyvatel. To s sebou ovšem přináší řadu ekonomických a daňových aspektů, které je nutno zohlednit. Financování a daně jsou klíčové pro analýzu ekonomické činnosti obcí. Ty totiž hospodaří s omezenými zdroji a je proto více než důležité, využívat v rámci jejich činnosti efektivního plánování a rozpočtování, které jim umožňují předvídat výši jejich příjmů a výdajů, které dále alokují pro dosažení stanovených cílů. Obce dále vystupují jako plátcí daní, především daní z příjmů a daně z přidané hodnoty. Zákon jim dále umožňuje vybírat místní poplatky a daně, díky kterým mají možnost ovlivňovat své rozpočty. Daňové zatížení také výrazným způsobem ovlivňuje hospodaření obcí a jejich schopnost investovat či poskytovat kvalitní služby občanům.

Tato bakalářská práce se zabývá analýzou ekonomické činnosti města Horní Bříza, kdy předchozí uvedené skutečnosti byly důvodem pro výběr tohoto tématu autorkou, kterou zajímala především ekonomická činnost města, ve kterém již 22 let žije. Zajímalo jí, jak tato municipalita hospodaří se svými prostředky a na jaké výdaje jsou tyto prostředky využívány. Další faktor, který přispěl k volbě řešeného tématu byl zájem o danou problematiku plynoucí z absolvování předmětů „Veřejná ekonomika“ a „Daně v podnikání“.

Práce je členěna na část teoretickou a část praktickou. Teoretická část se skládá z literární rešerše, která přibližuje důležitá teoretická východiska pro naplnění cíle práce. Nejdříve je zde vymezen pojem veřejná správa, funkce tohoto systému v České republice a jeho členění. Poté je prostor věnován základním aspektům obce. Následuje členění obcí a jejich působnosti a pravomoci. Další významnou kapitolou v teoretické části je popis ekonomické činnosti územně samosprávného celku, především hospodaření s majetkem obce, její rozpočtový proces a podnikatelské činnosti obce a formy podnikání municipalit v České republice. V praktické části jsou teoretické poznatky aplikovány na konkrétní město. Úvod je věnován charakteristice a popisu města Horní Bříza. Je zde uvedena jeho historie a současnost, kdy jsou zde představeny organizační složky tohoto města, zřízené příspěvkové organizace, partnerské město a také kulturní a sociální vyžití ve městě.

Po představení města se autorka zabývá analýzou hospodaření Horní Břízy v letech 2018 – 2022, kdy se zaměřila na vývoj rozpočtů a jejich příjmovou i výdajovou stránku, finanční analýzu hospodaření tohoto města, ve které jsou popsány a vypočteny zvolené ukazatele. V závěru praktické části jsou představeny výsledky provedené analýzy a je uvedeno porovnání příspěvkových organizací města Horní Bříza, konkrétně Masarykovy základní školy, 1. Mateřské školy Horní Bříza – ves a 2. Mateřské školy Horní Bříza.

V závěru práce jsou na základě zjištěných poznatků městu navržena opatření ke zlepšení stávající situace.

Hlavním cílem této bakalářské práce je zhodnotit ekonomickou činnost konkrétního města a na základě zjištěných skutečností doporučit řešení ke zlepšení stávajícího stavu. Dílčím cílem práce je vyhodnocení hospodaření příspěvkových organizací s využitím finanční analýzy.

1 Obec a její charakteristika

Pro naplnění cíle práce je třeba nejprve zpracovat teoretický základ k problematice obcí, jedná se zejména o charakteristiku veřejné správy a postavení obcí v rámci tohoto systému, dále je třeba vymezit pojem obec, představit druhy obcí a také je zde nutno uvést, jaká je působnost a pravomoc obce. Tyto skutečnosti jsou řešeny v této kapitole.

1.1 Charakteristika veřejné správy ČR

Veřejná správa může být vnímána jako určitý komplexní systém orgánů a institucí, zajišťující chod státu a uspokojující potřeby jeho obyvatel. Tato podkapitola se zabývá charakteristikou veřejné správy v České republice a popisuje postavení obcí v rámci tohoto systému, které je důležité pro teoretická východiska, která se týkají obce a dalších skutečností s ní spjatých.

Lochmannová (2017) definuje veřejnou správu jako souhrn správních činností a úřadů, které vykonávají veřejnou politiku a působí ve veřejném zájmu na všech úrovních – střední, regionální i místní.

V návaznosti na předešlou definici Káňa (2007) upozorňuje, že veřejná správa by měla jako určitý systém za pomoci určitých funkcí, které náležitě fungují, naplňovat své požadavky a cíle. Tyto funkce jsou zakotveny ve správním právu a zajišťují řádný chod státu. Veřejnou správu symbolizují následující funkce:

- mocenská,
- ochranná,
- organizační,
- regulační,
- služby veřejnosti.

Dělení veřejné správy vychází ze dvou základních pilířů, kterými jsou státní správa a samospráva. Provaníková (2015, s. 19-21) popisuje tyto pilíře jako dvě hlediska, na jejichž základě lze veřejnou správu definovat. Veřejná správa je vymezena na základě těchto hledisek:

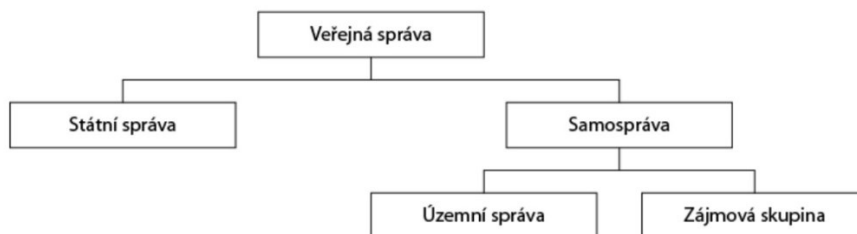
- „z hlediska toho, zda veřejnou správu vykonává stát svými orgány jakožto státní správu, či stát přenechává určitý okruh záležitostí na nestátní veřejnoprávní korporace, aby je spravovaly na samosprávném principu,

- z hlediska geografického, tzn. zda se jedná o ústřední, územní, případně místní samosprávu.“

Provazníková (2015) dále popisuje veřejnou správu pomocí prvního hlediska tak, že veřejná správa představuje určitý systém, skládající se ze státní správy a samosprávy. Státní správa je vykonávána státem, který dále deleguje samosprávu na nestátní subjekty. Samospráva je tedy decentralizovaná, demokratická složka výše uvedeného systému a může mít podobu buďto územní samosprávy (v této roli zastupuje zájmy daného území) nebo zájmové samosprávy (v tomto případě zastupuje zájmy osob zde sídlících).

Obr. 1: Schéma veřejné správy

Zdroj: Provazníková (2015, s. 21)

Druhé hledisko vymezuje územní veřejnou správu jako segment výše uvedeného systému, který je vykonáván v rámci příslušných územně administrativních jednotek, na které je daný stát rozčleněn. Územní veřejnou správu utvářejí organizace, které nemají charakter ústředních orgánů. V rámci tohoto je třeba dále rozlišovat:

- **územní orgány veřejné správy** – které dále členíme na orgány se všeobecnou a specializovanou (omezenou) působností – bude popsáno v následující kapitole,
- **orgány samosprávy,**
- **orgány státní správy.**

Provazníková (2015) také uvádí, že pro označení nejnižší úrovně veřejné správy je možné využít pojem místní správa.

Hrozinková & Novotný (2008, s. 12-13) upozorňují, že státní správa a samospráva jsou mezi sebou navzájem provázány a lze je popsat následovně. Státní správa dohlíží v rámci zákona na činnost samosprávy, která jí však není podřízena, ale je jí pouze kontrolována. Samospráva tedy představuje decentralizovanou státní moc, která je dle jednotlivých hledisek (na základě obsahu výkonu činnosti, organizační struktury a postavení subjektu ke korporaci) členěna na tyto 3 typy veřejnoprávních korporací:

- **„územní** – pro členství a činnost je určeno vymezené území (obce, kraje),
- **zájmové** – jejich zřízení je spjato s výkonem nějakého povolání (tzv. komory),
- **věcné** – členství zakládáno na věcném reálném základu, tj. souvisí s vlastnictvím k určité věci (zájmová sdružení obcí)“.

1.1.1 Samospráva

Hrozinková & Novotný (2008) definují pojem samospráva jako právo uspořádat a řídit určitou oblast veřejných záležitostí. Samosprávné subjekty tedy jednají ve vlastním zájmu a na vlastní odpovědnost. Své úkoly zabezpečují pomocí vlastních sil a prostředků. Výkon samosprávy je vázán právními předpisy, ale obecně zde platí menší míra regulace. Mezi jednotlivými složkami veřejné správy při výkonu samosprávy neexistují vztahy nadřízenosti a podřízenosti, a to ani mezi orgány samosprávy navzájem, ani mezi orgány samosprávy a orgány státní správy.

Lochmannová (2017) popisuje pojem samospráva jednoduše, jako výkon veřejné správy jinou organizací než stát, která je poměrně samostatná a nezávislá na státu.

1.1.2 Územní samospráva

Územní samosprávu definuje Ústava České republiky (konkrétně hlava VII) a dále ústavní zákon č. 1/1993 Sb. Pojemem územní samospráva je rozuměn prostorově ohraničený funkční celek, který má právo hospodařit, nakládat se svým majetkem a zcela samostatně rozhodovat o svých záležitostech.

Peková (2011) zas charakterizuje územní samosprávu jako:

- **územní celek** (geograficky ohraničený) – charakteristickým rysem je území,
- **společenství občanů** – charakteristickým rysem je občan,
- **samosprávu veřejných záležitostí** – týkající se daného společenství občanů.

Za základní jednotku územní samosprávy je považována obec, která je hlavním tématem této bakalářské práce. Její postavení v systému veřejné správy a také fungování koriguje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.

1.2 Definice obce

Pojem obec lze definovat podle zákona č.128/2000 Sb., o obcích (obecním zřízení), § 1 jako „základní územní samosprávné společenství občanů, tvořící územní celek, který je vymezen hranicí území obce.“

Dále podle § 2 „je obec veřejnoprávní korporací a má vlastní majetek. Vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem“.

Kadeřábková & Peková (2012) informují, že na obec lze nahlížet jako na veřejnoprávní územní korporaci, která při realizaci svých pravomocí podléhá povaze veřejného úřadu. Dále je dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích obec tvořena obyvatelstvem, které společně užívá dané katastrální území a které má v Ústavě zakotvené právo na samosprávu.

Jak uvádí Peková (2011), obec je v právním smyslu vymezena třemi základními znaky, kterými jsou:

- území,
- občané – ČR s trvalým pobytem; občané s čestným občanstvím obce (města); do různých vztahů k obci vstupují i právnické osoby a podnikatelé, kteří mají sídlo na území obce nebo provozovnu na území obce a další fyzické osoby s přechodným pobytem; dále se může jednat např. o vlastníky nemovitostí na území obce apod.,
- samospráva veřejných záležitostí v hranicích obce (na jejím katastrálním území); tzv. samostatná působnost.

Mezi další znaky, kterými je obec charakteristická jsou řazeny dle Kadeřábkové & Pekové (2012):

- vystupování v právních vztazích svým jménem a odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících (jedná se o tzv. právní základ obce),
- péče o všestranný rozvoj území (v případě plnění svých úkolů se jedná o ochranu veřejného zájmu),

- hospodaření dle vlastního rozpočtu a vlastní majetek obce (tzv. ekonomický základ obce, který je dán právem mít majetek a právem na hospodaření s tímto majetkem; dále právo na získání vlastních finančních prostředků a hospodaření dle rozpočtu).

Na základě výše uvedeného lze tedy pojem obec dle výkladu Kopeckého (2010, s.65) „vyjádřit v podmínkách našeho právního řádu jednak jako základní samosprávné (někdy také označováno jako autonomní) společenství občanů, v té či oné míře historicky přirozeně spjaté s částí území a jednak i jako základní jednotku územního členění státu. Obec je dále veřejnoprávní korporace, která je charakterizována třemi prvky (znaky), jejichž spojení tvoří podstatu obce. Jedná se o územní základ obce, osobní základ obce a právo na samosprávu.“

Podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, je chod obce zajišťován soustavou orgánů, která je tvořena:

- **zastupitelstvem obce** – jedná se o nejvyšší orgán obce, volený na 4 roky; schvaluje rozpočet, závěrečný účet, rozhoduje o referendech, může zřizovat obecní policii apod.; je povinno zřizovat finanční a kontrolní výbory,
- **radou obce** – výkonný orgán podléhající zastupitelstvu; má 5-11 členů (maximálně však 1/3 zastupitelstva); v obcích, kde je méně než 15 zastupitelů se rada nevolí; vydává nařízení obce a může zřizovat komise,
- **starostou** – stojí v čele obce a reprezentuje ji navenek; je odpovědný zastupitelstvu obce; řídí a kontroluje obecní úřad; svolává a řídí schůze zastupitelstva a rady; komunikuje s nadřízenými orgány apod.,
- **obecním úřadem** – tvoří jej starosta, místostarosta, tajemník a úředníci; v případě měst plní funkci obecního úřadu městský úřad; ve statutárních městech magistrát; v městských obvodech a částech úřady obvodů a částí,
- **výbory zastupitelstva,**
- **komisí rady.**

1.3 Druhy obcí

V České republice je rozlišováno několik druhů obcí. V rámci této podkapitoly, autorka představuje druhy obcí, se kterými se lze v rámci území České republiky setkat. Třemi nejzákladnějšími druhy obcí jsou dle zákona č. 128/2002 Sb., o obcích:

- **obce tzv. základní** (jedná se o typické obce, které lze označit jako „vesnické“) – jedná se tedy o obce, která nejsou městy,

- **městyse** – obce, které toto označení získaly od předsedy Poslanecké sněmovny (na jejich žádost nebo historicky),

- **města** – jedná se o obce, které byly městy ke dni nabytí účinnosti platného obecního zřízení nebo o obce, jejichž počet obyvatel činí alespoň 3 000, které na návrh obce takto stanoví předseda Poslanecké sněmovny; dále se městy mohou stát obce (na základě žádosti), které byly městy před 17. květnem 1954 bez nutnosti splnění podmínky 3 000 obyvatel.

Takovéto členění na města a ostatní obce představuje, dle Kopeckého (2010), základní tradiční členění obcí, které odpovídá právně historickému vývoji.

Zákon o obcích dále uvádí, že města mohou být dále členěna z hlediska obecního zřízení do tří skupin:

- **města tzv. základní** – která nejsou statutárními městy,
- **statutární města** – jsou všechna uvedená města v § 4 odst. 1 zákona o obcích (jedná se např. o Kladno, Plzeň, Liberec, Brno, Ostrava); dle rozhodnutí jednotlivých měst může být jejich území členěno na městské obvody nebo městské části s vlastními orgány samosprávy; statutární města lze dále členit na:

- 1) územně členěná statutární města – mají městské obvody či městské části s vlastní samosprávou (např. Praha, Brno, Plzeň)

- 2) ostatní statutární města – nemají městské obvody ani městské části (např. Přerov, Kladno),

- **hlavní město Praha** – vymezení Prahy jako hlavního města České republiky upravuje v Ústavě článek 13 a dále § 2 zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, ve znění pozdějších právních předpisů, dle něhož území hlavního města Prahy tvoří samostatnou územní jednotku, která se dělí na deset obvodů s názvy Praha 1-10, z toho vyplývá, že Praha není součástí žádného okresu a ani kraje ve smyslu zákona o územním členění státu.

Kromě základních druhů (obce, městyse, města) jsou v České republice definovány i další typy obcí, které Peková (2011) definuje jako:

- obce s pověřenými obecními úřady (v současné době celkem 388 obcí) – provádějí státní správu ve svém správním obvodu nad rámec přenesené působnosti,
- obec s rozšířenou působností (v současné době celkem 205 obcí) – provádějí státní správu ve svém správním obvodu v 1. a 2. stupni přenesené působnosti.

Jedná se o obce, které podle zákona provádějí výkon veřejné státní správy ve svém správním obvodu nad rámec přenesené působnosti, které náleží ostatním obcím.

Z výše uvedeného plyne, že obce lze členit dle několika různých hledisek. Mezi klíčová hlediska pro stanovení druhu obce je řazen počet obyvatel, na jehož základě se určuje, zda se jedná o obec či město. Dalším významným členěním obcí je dle stupně přenesené působnosti, které je rozebráno v rámci další kapitoly.

1.4 Působnost a pravomoc obce

Pojem působnost autorka dle výkladu Hendrycha a kol. (2016) vymezuje jako souhrn práv a povinností, které je povinen územní samosprávný celek plnit, aby dostal svým úkolům. Toto pojetí působnosti lze členit na územní a věcnou působnost. Územní působnost vymezuje Kopecký (2010) jako působnost vytyčenou územními hranicemi územních samosprávných celků, kdy má obec či kraj spolu se svými orgány právo realizovat své úkoly ve veřejné správě. Věcná působnost zahrnuje veřejné záležitosti různého charakteru, kdy obce mohou např. formou obecné vyhlášky stanovit místní poplatky či zřizovat školy a jiná školská zařízení. Lze tedy říci, že samosprávné celky disponují jako nositelé veřejné správy pravomocemi vůči fyzickým i právnickým osobám a některé své veřejné úkoly zajišťují způsoby České republiky a postavením obcí v rámci tohoto systému. Jak již bylo uvedeno, veřejná správa je dualitním systémem, který je členěn na státní správu a samosprávu a na základě tohoto stanoviska je rozlišována působnost tzv. samostatná (vlastní) a tzv. přenesená (delegovaná). Tyto dvě působnosti jsou popsány v další kapitole.

1.4.1 Samostatná působnost

Samostatnou působnost obce je dle § 35 zákona č. 128/2000, o obcích definována jako souhrn záležitostí, které jsou v zájmu obce a jejích občanů (pokud nejsou dle zákona svěřeny krajům nebo pokud se nejedná o přenesenou působnost orgánů obce

či o působnost, zvláštním zákonem svěřenou správním úřadům jakožto činitelům státní správy) a dále záležitosti, které sám obci svěřuje zákon.

Provazníková (2015) vymezuje samostatnou působnost obce jako příkladný výčet, který je vymezen v zákonech a dále jako péči o vytváření podmínek pro rozvoj a sociální péči, pro uspokojování potřeb svých občanů v souladu s místními předpoklady a místními zvyklostmi, které se především týkají uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.

V zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích se v § 35a dále uvádí, že obec může pro výkon její samostatné působnosti zakládat a zařizovat právnické osoby a organizační složky obce, pokud zákon nestanoví jinak. Dále je zde uvedeno, že obce mohou zřizovat i obecní policii, jejíž zřízení a činnost upravuje zvláštní zákon.

Obec jakožto územní společenství občanů má dle Pekové a kol. (2005) nárok na samosprávu, což lze vymezit jako právo samostatně rozhodovat v mnoha oblastech veřejné správy – konkrétně věcí, týkajících se dané územní samosprávy. Obec tedy vykonává veřejnou správu v samostatné působnosti svými volenými orgány, které dále delegují realizaci veřejné správy svým výkonným orgánům.

1.4.2 Přenesená působnost

Přenesenou působnost popisují Svoboda & Schelle (2006) jako výkon záležitostí pro jiného nositele správy, kterým je v tomto případě stát. Z pohledu územního samosprávného celku se jedná o záležitosti „cizí“ povahy a z pohledu státu jde tedy o nepřímý výkon státní správy (tj. uskutečňování úkolů státní správy jinou osobou než státem). Záležitosti spadající do přenesené působnosti mají pro obce a kraje povahu povinností jen na základě zákona. Rozsah této působnosti může být dána zákonem, opatřením státního orgánu nebo jak doplňuje Kadečka (2007) na základě dohody mezi samosprávnými celky navzájem, pokud zákon takovýto postup umožňuje. Kopecký (2010) dodává, že pokud samosprávné celky plní činnosti pro stát, vzniká tak státu povinnost podílet se na finančních a jiných materiálních nákladech spojených s výkonem těchto činností. Takovéto poskytování finančních prostředků lze označit jako příspěvek na státní správu, kdy je jeho výše určena podle pravidel obsažených v každoročním zákoně o státním rozpočtu.

Provazníková (2015) dále vymezuje přenesou působnost jako výkon orgánů všech obcí ve věcech stanovených zvláštními zákony, v základním rozsahu a pro svůj správní obvod, který je totožný s územním celkem obce.

Přenesenou působnost ve věcech stanovených zvláštními zákony upřesňuje Kopecký (2010, s. 128) podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích § 61 odst. 1 následovně:

- „v základním rozsahu svěřeném obci vykonávanou orgány obce; určeny tímto nebo jiným zákonem nebo na základě tohoto zákona, v tomto případě je území obce považováno za správní obvod,
- v rozsahu pověřeného obecního úřadu (§ 64) vykonávána tímto úřadem,
- v rozsahu obecního úřadu obce s rozšířenou působností (§ 66) vykonávána tímto úřadem.“

Provazníková (2015, s. 31) uvádí, že mezi činnostmi, které jsou vykonávány obcí v rámci přenesené působnosti, lze řadit následující:

- „vydávání nařízení obce (vyhlášky),
- rozhodování o místních a účelových komunikacích,
- projednávání přestupků,
- jsou vodoprávním úřadem, povodňovým orgánem a také správcí drobných toků,
- jsou orgánem ochrany přírody a ovzduší atd.“

Káňa (2007), Peková (2004) a Kočí (2012) kategorizují dle objemu výkonu přenesené působnosti jednotlivé obce do tří stupňů:

- **obce I. stupně** = obce s obecním úřadem, který plní pouze základní samosprávnou funkci; má malý počet obyvatel a obvykle disponuje jedním katastrálním územím,
- **obce II. stupně** = obce s pověřeným obecním úřadem – jedná se především o obce, které mají i více katastrálních území (kromě svého území vykonávají státní správu také pro občany dalších obcí) a obce zabezpečující kromě samosprávních záležitostí i činnosti přidělené státem (vedou správní řízení ve svém obvodu a v rozsahu stanoveném zákonem),
- **obce III. stupně** = obce s rozšířenou působností – lze takto charakterizovat obce s obecním úřadem, který vykonává státní správu i pro další obce.

2 Ekonomická činnost územně samosprávného celku

V této kapitole se autorka věnuje popisu ekonomické činnosti obce, která je klíčová pro její fungování a rozvoj. I když neexistuje jednotná definice, lze hospodářskou činnost municipality popsat jako souhrn aktivit obce pro zajištění svého chodu a dosažení strategických cílů. Ekonomická činnost zahrnuje nakládání s majetkem, rozpočtovou činnost, zakládání a fungování podniků a organizací a podnikatelskou činnost. Představení těchto oblastí je nezbytné pro stanovení teoretických východisek práce, sloužících k naplnění jejího cíle. V následujících podkapitolách jsou uvedené oblasti podrobně rozebrány.

2.1 Hospodaření s majetkem územně samosprávného celku

Peková a kol. (2005) uvádějí, že držba majetku představuje základní aspekt pro fungování územní samosprávy. Volené orgány obce, jež jsou zodpovědné voličům, spravují majetek a rozhodují o jeho využití. Vlastnictví tohoto majetku umožňuje obci rozvoj jak lokálního, tak regionálního sektoru, včetně občanské vybavenosti. Dále lze díky majetku rozvíjet vlastní podnikatelskou činnost obce, která může významně přispívat ke zvýšení vlastních příjmů. V neposlední řadě lze majetek využít i pro získání úvěru, kde majetek figuruje jako zajištění úvěru.

Konkrétní zásady, týkající se hospodaření jsou definovány v § 38 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, kde jsou klíčové zásady popsány následovně, „majetek obce musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jeho jinými zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku, a přitom je povinna vést účetnictví v souladu se zákonem o účetnictví.“

Obec je dle výkladu Pekové (2004) a zákona č. 128/2000 Sb., o obcích veřejnoprávní korporací (tzv. právnickou osobou), která má plnou právní subjektivitu. To znamená, že obec má právo vstupovat do smluvních vztahů, nakupovat, prodávat a pronajímat vlastní movitý i nemovitý majetek a za jistých předpokladů může majetek i darovat. Tyto činnosti jsou zpravidla regulovány zákony, včetně zákona o hospodaření s rozpočtovými prostředky obcí a regionů, který je uveden v další podkapitole práce.

Peková a kol. (2005) doplňují výše uvedené možnosti nakládání s majetkem obce, která jako samostatný právní subjekt může majetek:

- **nakupovat** – obec investuje do nemovitostí či pořizuje nový movitý majetek (například pro účely organizací, které zřizuje k zabezpečení veřejných statků),
- **pronajímat a prodávat** – územní samospráva v rámci svého hospodaření může svým majetkem získávat vlastní příjmy do svého rozpočtu, které lze označit jako příjmy z podnikání; jedná se především o příjmy z dlouhodobého pronájmu majetku,
- **vkládat do podniků a organizací** – možnost vkládat majetek i do jiných subjektů, které byly založeny jinými obcemi nebo soukromými subjekty; avšak v rámci této činnosti by měla být územní samospráva obezřetná, aby o tento majetek nepřišla,
- **ručit majetkem** – majetek sloužící zejména k zajištění závazků.

Bínek (2008, str. 49-50) a Peková a kol. (2005) člení majetek dle jeho účelu do tří kategorií na:

- majetek pro veřejně prospěšné účely (majetek určený k zabezpečování veřejných statků),
- majetek pro výkon samosprávné funkce (majetek potřebný k výkonu samosprávných i přenesených funkcí – umožňuje obci plnit úkoly stanovené zákonem)
- majetek pro podnikání (majetek, který byl vložen do komunálních podniků, s. r. o. apod.).

2.2 Rozpočtový proces obce

Rozpočtový proces je pro municipalitu nezbytným nástrojem, s jehož pomocí řídí své finance a plánuje svůj rozvoj. Jedná se o soubor kroků, které vedou k sestavení, schválení a realizaci rozpočtu obce. V této podkapitole jsou definovány základní pojmy, kterými jsou územní rozpočet, funkce rozpočtu a rozpočtový proces. Dále se podkapitola zabývá fázemi rozpočtového procesu, jeho účastníky a právním rámcem.

2.2.1 Územní rozpočet

Územní rozpočet představuje dle Pekové (2004) základ finančního hospodaření obce, jehož možné charakteristiky jsou následující:

- **decentralizovaný peněžní fond**, který je tvořen, rozdělován a používán především na principu nenávratnosti, nedobrovolnosti a neekvivalence,
- **bilanční nástroj**, kdy z účetního hlediska představuje rozpočet bilanci příjmů a výdajů,
- je významným rozpočtovým **plánem**, podle kterého obec v průběhu rozpočtového období hospodáří,
- **nástroj** realizace koncepce **municipální politiky** na úrovni územní samosprávy; dále je nástrojem realizace volebních programů; důležitým prostředkem prosazování lokálních a regionálních zájmů a preferencí obyvatelstva daného území; **nástrojem financování potřeb lokálního a regionálního veřejného sektoru**; v neposlední řadě je také rozpočet **prostředkem řízení**.

Územní rozpočet Sedmihradská (2015) a zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů definují jako finanční plán, který je tvořen na fiskální rok a je shodný s rokem kalendářním. Obsahuje příjmy, výdaje a další operace, včetně tvorby a použití peněžních fondů (pokud neprobíhají mimo rozpočet). Vzhledem k tomu, že rozpočet je sestavován pouze na jeden rok, má charakter operativního plánu, což omezuje jeho využití pro komplexní strategické cíle a jejich realizaci v delším časovém horizontu.

2.2.2 Funkce rozpočtu

Kadeřábková & Peková (2012) uvádějí, že obce využívají rozpočet především jako nástroj pro dosažení jejich cílů a který plní různé funkce. Třemi nejhlavnějšími jsou: **funkce alokační** – slouží pro financování různých potřeb obce z rozpočtu; **funkce redistribuční** – jedná se o podporu sociálně slabších občanů prostřednictvím sociálních výpomocí a dále **funkce stabilizační** – podporuje růst ekonomického potenciálu v rámci daného území (např. budování infrastruktury).

Sedmihradská (2015) rozšiřují funkce rozpočtu o následující funkce. Jedná se o funkce řídicí, organizační, kontrolní a stimulační, přičemž nejvýznamnějšími jsou **kontrolní** – sleduje plnění cílů a dodržování rozpočtu a **stimulační** – motivuje subjekty k zapojení do financování obce.

Funkce územního rozpočtu shrnuje Provazníková (2015, s. 259-260) následovně. Rozpočet územního samosprávného celku:

- určuje priority v rámci lokálních veřejných statků a služeb, které jsou obcí poskytovány,
- rozděluje zdroje mezi různé činnosti obce; určuje úroveň a zaměření činností obce během rozpočtovaného období,
- rozhoduje v rámci existujících zákonných norem o úrovni zdanění a výši poplatků, které budou v následujícím roce vybírány,
- „poskytuje úplné informace o finanční situaci a plánech obce, které slouží jako základ pro měření efektivnosti operací obce.“

2.2.3 Rozpočtový proces

Sedmihradská (2015) uvádí, že rozpočtový proces zahrnuje soubor rozhodnutí o veřejných výdajích a příjmech. Jedná se především o nákup a prodej zboží a výrobních faktorů od jiných subjektů, dotace, regulační poplatky, transfery a zdanění. Výsledkem je konkrétní rozpočet, který obsahuje cíle a aspirace samosprávy formou příjmů a výdajů. Dále definuje Sedmihradská (2003) rozpočtový proces jako plánování a rozhodování o tom, co je třeba uskutečnit, plán realizace, provedení tohoto plánu s ohledem na dostupnost zdrojů, zhodnocení dosažených výsledků a následné přizpůsobení stávajícího plánu.

Provazníková (2015) doplňuje, že se jedná o souhrn činností nezbytných pro řízení hospodaření obce v daném roce, přičemž v České republice je rozpočet obvykle sestavován na jeden kalendářní rok, kdy samotný rozpočtový proces trvá déle a zahrnuje dobu dlouhou 1,5 až 2 roky.

Peková (2004, s. 212) a Marková (2008) uvádějí, že rozpočtový proces zahrnuje aktivity volených i výkonných orgánů obce. Tyto činnosti zahrnují zejména sestavení návrhu rozpočtu, jeho schválení a následnou realizaci v rámci rozpočtového období, průběžnou a následnou kontrolu jeho plnění, dále sestavení a schválení závěrečné skutečné bilance hospodaření. V průběhu tohoto procesu, je třeba dodržovat následující rozpočtové zásady:

- **„každoroční sestavování a schvalování územního rozpočtu** příslušným článkem územní samosprávy,
- **reálnost a pravdivost rozpočtu**, aby bylo možno splnit rozpočet jakožto finanční plán bez výraznějších odchylek,

- **úplnost a jednotnost rozpočtu**, které je dosaženo prostřednictvím závazné rozpočtové skladby,
- **dlouhodobá vyrovnanost rozpočtu** (v delším cyklu), která tvoří základ pro úspěšné dlouhodobé hospodaření,
- **hospodárnost a efektivnost**,
- **účetní audit**,
- **publicita**, která zajišťuje důkladnou informovanost občanů o hospodaření obce a která je předpokladem účinné občanské kontroly.“

Sestavený návrh rozpočtu představuje dle Sedmihradské (2015) klíčový dokument pro tvorbu rozpočtu obce. Zpracovává se obvykle půl roku před začátkem nového období, kdy jeho příprava je nejsložitější fází celého tohoto procesu. Za tvorbu návrhu je zodpovědný zpravidla finanční odbor obce. Při tvorbě návrhu je třeba zohlednit požadavky jednotlivých odborů a zastupitelů, analyzovat hospodaření obce za poslední dva roky, brát v úvahu vliv předpokládané inflace, dopad případné změny rozpočtového určení daní a další faktory ovlivňující hospodaření.

Obr. 2: Kroky rozpočtového procesu

vypracování návrhu rozpočtu	§ 11 a 12 [*] stanovuje, že obec je povinna v návaznosti na rozpočtový výhled a na základě rozpisu státního a krajského rozpočtu vypracovat rozpočet, který bude obsahovat příjmy a výdaje v členění podle rozpočtové skladby a závazné ukazatele
↓	
zveřejnění návrhu rozpočtu	§ 11 [*] stanovuje povinnost vhodným způsobem zveřejnit návrh rozpočtu a to nejméně 15 dní před jeho projednáním v zastupitelstvu obce
↓	
schválení rozpočtu	podle § 84 ^{**} musí rozpočet schválit zastupitelstvo obce
↓	
rozpis rozpočtu	podle § 14 [*] musí být rozpis rozpočtu podle rozpočtové skladby proveden neprodleně, rozpis musí obsahovat závazné ukazatele
↓	
hospodaření podle rozpočtu	podle § 15 [*] se hospodaří v souladu se schváleným rozpočtem a provádí se pravidelná, systematická a úplná kontrola podle § 102 ^{**} za hospodaření obce zodpovídá rada
↓	
změny rozpočtu	podle § 16 [*] lze rozpočtovým opatřením provést organizační, metodické a věcné změny v rozpočtu podle § 102 ^{**} provádí rozpočtové opatření rada
↓	
kontrola hospodaření	§ 15 [*] a zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole
↓	
závěrečný účet	podle § 17 [*] obsahuje informace o plnění příjmů a výdajů v členění podle rozpočtové skladby a další finanční operace, vč. finančních vztahů s jinými rozpočty, současně je zpracována a zveřejněna závěrečná zpráva

Poznámka: * zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
**zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

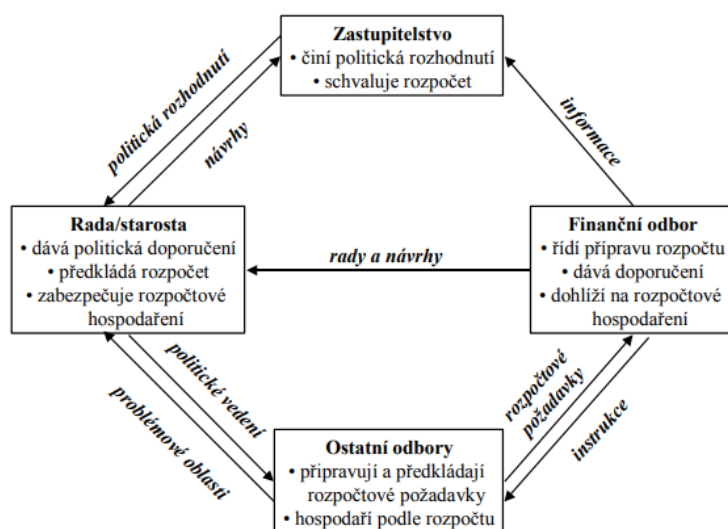
Zdroj: Sedmihradská (2003)

Peková a kol. (2005) dodávají, že návrh rozpočtu se po jeho sestavení projednává ve finančním výboru a radě obce. Tyto orgány k němu mohou vznášet připomínky, které jsou finančním výborem zpracovány do fiskálního návrhu. Následné schválení rozpočtu je ve výhradní pravomoci zastupitelstva. Zastupitelé schvalují závazné ukazatele a rozpočet je následně rozepisován dle podrobné rozpočtové skladby. Součástí schváleného rozpočtu jsou i plánované dotace ze státního rozpočtu.

Lorenc & Kašpárková (2014) i Peková a kol. (2005) uvádějí, že na plnění a průběžnou kontrolu rozpočtu dohlíží finanční výbor a rada obce. Po uplynutí roku sestavují výkonné orgány závěrečný účet, který shrnuje skutečný vývoj plnění rozpočtu. Zastupitelstvo následně projednává závěrečný účet a zprávu o přezkoumání hospodaření. Tento způsob tedy představuje kontrolu hospodaření s finančními prostředky obce.

Závěrečný účet shrnuje plnění rozpočtu a hospodaření s majetkem obce. Podle zákona č. 250/2002 Sb., o rozpočtových pravidlech by měl obsahovat: „údaje o plnění rozpočtu příjmů a výdajů, údaje o hospodaření s majetkem, tvorbu a použití peněžních fondů. Dále by zde měla být uvedena vyúčtování finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, rozpočtům krajů, obcí a státním fondům.“ Závěrečný účet je sestavován stručně, přehledně a jeho jednotlivé kroky řadíme v logické návaznosti za sebou. Výsledkem provedení průběžné i následné kontroly plnění rozpočtu by měla být analýza faktorů, které ovlivnily plnění příjmů a výdajů rozpočtu a měla by zde být uvedena opatření i s jejich návrhy, pro možné omezení těchto faktorů.

Obr. 3: Účastníci rozpočtového procesu

Zdroj: Sedmihradská (2015)

2.2.4 Skladba územního rozpočtu

Kadeřábková & Peková (2012) informují, že jednotlivé příjmy a výdaje územního rozpočtu a jejich členění je označováno tzv. rozpočtovou skladbou neboli klasifikací. Jedná se o systematické, ucelené a přehledné třídění, které umožňuje:

- **zajistit jednotnost a přehlednost** jednotlivých rozpočtů a mimorozpočtových fondů v rozpočtové soustavě,
- **analyzovat příjmy a výdaje** v rámci rozpočtové soustavy, času, prostoru, včetně porovnání i pro mezinárodní srovnání,
- **sloučit (agregovat, sumarizovat) příjmy a výdaje** za celou rozpočtovou soustavu využitím tzv. konsolidace, eliminující riziko několikanásobného načítání určité dotace,
- **získat potřebné informace** a využít je v rozpočtové politice,
- **propojenost účtování** peněžních operací.

Rozpočtová skladba je jednotným systémem třídění příjmů a výdajů. Stanovuje ji vyhláška Ministerstva financí ČR (MFČR) č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů a je uplatněna „v rozpočtech organizačních složek státu, při sledování plnění státního rozpočtu, při sledování čerpání rezervního fondu organizačních složek státu, v rozpočtech státních fondů, při pohybech na účtech státních finančních aktiv, při peněžních operacích spojených s řízením likvidity státního rozpočtu a při plánovaných a skutečných operacích rozpočtů a ostatních peněžních fondů obcí, krajů, regionálních rad regionů soudržnosti a dobrovolných svazků obcí s výjimkou fondu cizích prostředků, fondu sdružených a dobrovolných svazků obcí s výjimkou fondu cizích prostředků, fondu sdružených prostředků a fondu podnikatelské činnosti“.

Pavlásek a Hejduková (2011, s. 170) definují rozpočtovou skladbu jako „základní předpis pro třídění příjmů a výdajů veřejných rozpočtů, klasifikační i informační klíč pro rozpočítání a vyúčtování použití prostředků veřejných rozpočtů při sledování dosažených výsledků hospodaření.“

Při třídění jednotlivých příjmů a výdajů územních rozpočtů by měly být dle Pekové (2004) dodržovány všechny charakteristiky, které jsou uvedeny výše. Na území České republiky analyzuje rozpočtová skladba příjmy a výdaje z hlediska:

- **„kapitolního** (odpovědnostního), které je pro obce nepovinné,

- **druhového**, jež je základem třídění a zahrnuje veškeré peněžní operace,
- **odvětvového**, které rozděluje příjmy a výdaje dle účelu na jaký jsou vydávány; nespádají sem však všechny operace, ale pouze všechny výdajové operace a vybrané nedaňové a kapitálové příjmy,
- **konsolidačního** (tzv. záznamové jednotky).

Pro účely této bakalářské práce je zde podrobněji vymezena rozpočtová skladba s druhovým členěním, která rozděluje rozpočet zpravidla na dvě části. Ty pojmenovávají Kadeřábková & Peková (2012) jako kapitálový a běžný rozpočet, resp. je lze také nazývat jako kapitálovou a běžnou část rozpočtu. **Běžný rozpočet** obsahuje bilanci běžných příjmů a běžných výdajů, které se většinou pravidelně každým rokem opakují. Jsou spjaty s rozpočtovým rokem, slouží k financování běžných, tedy neinvestičních potřeb, ale vyskytuje se zde i situace, kdy některé příjmy a výdaje mají charakter jednorázových (nahodilých), neopakujících se příjmů a výdajů. **Kapitálový rozpočet** se zabývá bilancí příjmů a výdajů, které souvisejí s financováním investičních potřeb, které se často vztahují k období několika let. Vzhledem k tomu, že objem nenávratných příjmů obvykle nestačí na pokrytí všech investic, doplňují se v kapitálovém rozpočtu návratnými příjmy, které slouží k vyrovnaní bilance kapitálového rozpočtu.

Obě tyto části rozpočtu jsou znázorněny ve schématech uvedených v Přílohách A–B, jež obsahují také druhy a třídy jednotlivých příjmů a výdajů.

2.3 Podnikatelská činnost obce a formy podnikání obcí v České republice

Podnikatelská činnost obcí v České republice je v posledních letech velmi skloňovaným tématem. Obce se čím dál více snaží o nalezení a využití nových zdrojů financování a podporu rozvoje svého území. Jednou z možností, jak tohoto dosáhnout, je právě podnikání. Tato podkapitola se proto zabývá podnikatelskou činností obcí v České republice. Nejprve je zde definován pojem „podnikatelská činnost obce“ a shrnuta základní právní legislativa. Dále je kapitola zaměřena na jednotlivé formy podnikání obcí, které jsou v České republice možné.

2.3.1 Podnikatelská činnost obce

Jak je uvedeno v první kapitole této bakalářské práce, obec je veřejnoprávní korporací, která má i některé vlastnosti soukromoprávní osoby. To znamená, že obec může za určitých podmínek podnikat, i když to není jejím primárním účelem.

Podnikatelská činnost obce není v České republice upravena jedním komplexním zákonem, avšak zde existuje řada ustanovení v různých zákonech, ze kterých je možné odvodit, že obec má právo podnikat. Hlavními zákony, upravující právní rámec podnikání obcí, jsou občanský zákoník, živnostenský zákon a dále zákon o podpoře malého a středního podnikání. Tyto zákony definují, co se rozumí podnikatelskou činností obce, za jakých podmínek může obec podnikat, jakými formami může obec podnikat a dále vymezují práva a povinnosti obce, kterými se při podnikání musí řídit.

Pro správné uchopení podnikatelské činnosti obce je třeba nejprve uvést definici podnikání, která je obsažena v zákoně č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, kde je tento pojem definován jako „soustavná činnost prováděna samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku. Podnikatelem je na základě tohoto zákona:

- osoba zapsaná v obchodním rejstříku,
- osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění,
- osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění dle zvláštních předpisů,
- osoba, která provozuje zemědělskou výrobu a je zapsána do evidence podle zvláštního předpisu.“

Dalším vhodným pojmem, který je třeba uvést je pojem podnikatel, který vymezuje § 420 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku následovně: „Podnikatel je ten, kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.“

2.3.2 Formy podnikání obcí v České republice

Různé způsoby, kterými mohou obce realizovat svou podnikatelskou činnost jsou obsaženy v této kapitole. Mezi nejběžnější formy dle Totha a kol. (2014, s. 19-20) patří:

- „zřízení vlastních příspěvkových organizací,
- zřízení a provoz vlastních živností,
- nabízení/pronajímání volných obecních prostor (bytových a nebytových),
- podpora místních PPP projektů (vytváření společných projektů za účasti jak obce a jejich organizací, tak místních podnikatelů),
- zapojení místních občanů do obecních příspěvkových organizací v rámci kterých pak mohou být organizovány místní kulturní či sportovní akce,
- majetková účast v obchodních společnostech apod.“

Výše uvedené způsoby podnikání územně samosprávného celku jsou charakterizovány v následujících odstavcích.

2.3.2.1 Obec jako „podnikatel“

Pokud obec provozuje živnost vlastním jménem a na vlastní odpovědnost, na svůj účet a nezřizuje jiný podnikatelský subjekt, lze ji dle Pekové (2011) označit za „podnikatele“. V tomto případě se obec stává provozovatelem živnosti bez změny své právní formy. Jedná se především o činnosti jako jsou výroba, obchod a služby, které nejsou uvedeny v přílohách 1–3 živnostenského zákona (např. realitní činnost, správa a údržba nemovitostí – pronájem nemovitostí bytových a nebytových prostor, s tím související i provoz služeb). Na obec podnikající tímto způsobem je nahlíženo jako na běžné podnikatelské subjekty a vztahují se na ní i totožné předpisy.

2.3.2.2 Zakládání příspěvkových organizací a organizačních složek za účelem podnikání

Peková a kol. (2012) informují, že obec může založit příspěvkovou organizaci nebo organizační složku (na základě zřizovací listiny) pro účely podnikání.

Organizační složky upravuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Toth a kol. (2014) uvádějí, že **organizační složka** je specifická forma vnitřního uspořádání obce, která není samostatnou účetní jednotkou ani právnickou osobou. Provaníková (2015) doplňuje, že organizační složka vzniká rozhodnutím zastupitelstva obce. Je plně závislá na jejím rozpočtu a je vhodná pro činnosti, které:

- nepotřebují velký počet zaměstnanců,
- nevyužívají složitých a rozsáhlých strojních či jiných technologických vybavení,
- neobsahují vnitřní odvětvové či jiné organizační členění,
- nezasahují do složitých ekonomických nebo právních vztahů.

Nejčastěji je tato forma podnikání, jak zmiňují Peková a kol. (2012), využívána pro méně ziskové subjekty (např. obecní policie, knihovny, sportovní kluby atd.).

Toth a kol. (2014) poukazují na to, že ačkoliv se i příspěvkové organizace zřizují na základě rozhodnutí zastupitelstva obce, od organizačních složek se odlišují tím, že disponují vlastní právní subjektivitou, samostatným rozpočtem a zapisují se do obchodního rejstříku. Příspěvkové organizace je možné dle Peková & Pilného (1998, s. 174) vnímat jako pomyslný přechod mezi rozpočtovými a normálními soukromoprávními podniky. Příspěvkové organizace se nejvíce vyskytují v oblasti zabezpečování smíšených veřejných statků, které se týkají oblasti kulturní, školství (mateřské, základní, střední a vysoké školy), organizace týkající se sociální péče, zdravotnictví, výzkumných organizací a mnoha dalších.

Provazníková (2015) dále doplňuje, že příspěvkové organizace jsou napojeny na rozpočet zřizovatele saldem svého rozpočtu. Jedná se tedy o netto způsob financování, kdy zřizovatel může:

- poskytovat příspěvkové organizaci příspěvky na investice či provoz,
- nárokovat si odvod do vlastního rozpočtu část provozních výnosů; popřípadě stanovit odvod z odpisů,
- určit hospodářský výsledek organizace,
- přidělit zlepšený výsledek hospodaření do fondů.

Školské právnické osoby představují specifické formy právnických osob, které může obec za účelem poskytování vzdělání zakládat. Tyto právnické osoby jsou zřizovány na základě zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání (školský zákon), konkrétně dle § 8 tohoto zákona.

Jiným typem organizací, které mohou obce zakládat jsou, jak uvádí Provazníková (2015), veřejné výzkumné instituce. Ty jsou zřizovány podle zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích. Posláním těchto institucí je přitom podpořit výzkum, dotovaný výhradně prostředky z veřejných rozpočtů.

2.3.2.3 Podnikání formou kapitálových společností

Podle Totha a kol. (2014) patří založení kapitálových společností k dalším možnostem, které mohou územní samosprávné celky využívat pro své podnikatelské aktivity. Pokud se municipalita rozhodne, že bude jediným zakladatelem, může si zvolit pouze mezi **společnostmi s ručením omezeným a akciovou společností**. Tyto společnosti zakládá obec za cílem dosažení zisku.

Peková (2011) podotýká, že tyto formy podnikání generují určitá rizika, jelikož při založení společností přispívají obce a další spoluvlastníci svými vklady ve formě peněz, hmotných prostředků či know-how. Výše příspěvku (vkladu) poté definuje práva a povinnosti vlastníka. V České republice jsou nejvíce zakládány společnosti s ručením omezeným, které nesou menší riziko podnikání a ručení je omezeno pouze na výši vkladu.

Další formou obchodních společností jsou **družstva**, která popisuje Provažníková (2015) jako provozovatele, poskytující služby jasně definovaným skupinám uživatelů, kteří mají v podstatě stejný zájem na jejich provozování. Územní samospráva je nemůže založit, avšak se může stát po dobu jejich trvání členem. Dle zákona č. 90/2012 Sb., zákona o obchodních korporacích, rozlišujeme dva typy družstev, kterými jsou bytová a sociální družstva.

2.3.2.4 Podnikání na základě vstupu obcí do jiných obchodních společností

Tato forma „podnikání“ je preferovanější nežli zakládání vlastních, tedy můžeme říci i obecních obchodních společností, neboť obce zpravidla nedisponují potřebným množstvím lidských ani časových zdrojů. Toth a kol. (2014) toto popisují jako vklad majetku do již existujících společností, na základě rozhodnutí obce, kdy na základě tohoto rozhodnutí plyne obci nárok na podíl na zisku společnosti, do níž vstoupila.

2.3.2.5 Podnikání prostřednictvím vstupů do sdružení – svazky obcí

Dobrovolné svazky obcí jsou podle Havlana & a Janečka (2013) další často využívanou formou podnikatelské činnosti obce, které jsou upraveny v § 49 – 53 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. Charakteristikou těchto svazků je, že bývají zakládány za účelem společného plnění úkolů a dosahování společných cílů jejich členů. Provažníková (2014) doplňuje, že se může jednat např. o zabezpečování úkolů v oblastech školství, sociální péče, kultury, zdravotnictví, shromažďování a svozu komunálního odpadu či správu bytového fondu. Toth a kol. (2014) podotýkají, že svazky jsou založeny smlouvou

o vytvoření tohoto svazku, kdy smlouva včetně jejich stanov musí být schválena zastupitelstvy všech členských obcí.

3 Město Horní Bříza

Tato kapitola bakalářské práce popisuje zkoumané město Horní Bříza. Zaměřuje se jak na jeho historii, tak i na současný stav. Získané poznatky budou přínosné pro další analýzu a zkoumání klíčových faktorů, které povedou k naplnění cíle práce. Město Horní Bříza se nachází na území Plzeňského kraje v okrese Plzeň-sever, zhruba 15 km od Plzně. Jeho okolí je obklopeno hojnými lesy a protéká jím potok Bělá.

Obr. 4: Město Horní Bříza z leteckého pohledu

Zdroj: Letecký pohled na Horní Břízu (Město Horní Bříza, 2024a)

3.1 Historie města

První písemné zmínky o Horní Bříze, tehdy ještě nazývané „ves Březí“ sahají až do let 1180 – 1182. Roku 1232 byla ves darována plaskému klášteru, což potvrdil král Václav I. Původně se však jednalo o dvě samostatné vsi, Březí a Čermnou, ležící podél Bělského potoka. V průběhu husitských válek se v důsledku častých změn majitelů obě vsi sloučily. V roce 1819 započal průmyslový rozvoj obce, kdy se zde začalo těžit uhlí. Roku 1839 byla postavena kaplička a zavedeno číslování domů. V roce 1845 získala Hořejší Březí vlastní samosprávu a prvním starostou byl zvolen Václav Matějovec. V té době obec čítala 259 obyvatel a skládala se z 27 domů. Významný vliv na vzhled obce měl velký požár roku 1865 a také výstavba železniční trati v letech 1871 – 1873, která usnadnila dopravu a obchod. Skutečný rozvoj Horní Břízy nastal v 80. letech 19. století, kdy zde byl objeven kaolin. Roku 1882 jeho těžbu zahájil významný rokycanský podnikatel a báňský odborník Johann Fitz, který mimo jiné zavedl i výrobu

keramického zboží, typickou pro tuto oblast. Rychlý rozvoj těžby a průmyslu vedl k růstu obce, přičemž roku 1889 byla otevřena nová škola, pošta, zdravotní středisko a také četnická stanice (Město Horní Bříza, 2024b). Bylo zde postaveno i nové nádraží. Rozvoj obce byl přerušen až okupací Němců, kteří v roce 1939 obsadili radnici (Český statistický úřad [ČSÚ], 2006). Nejvýznamnějším se pro Horní Břízu stal rok 1994, kdy získala statut města (Prošková, 2021).

Obr. 5: Znak města Horní Bříza

Zdroj: Město Horní Bříza (2024c)

3.2 Současnost

Horní Bříza je dle ČSÚ (2023) řazena mezi středně velká města a je jedním z pěti nejlidnatějších měst v kraji. K 1. 1. 2023 (ČSÚ, 2024) zde bylo evidováno 4 400 obyvatel. Město spadá pod pověřenou obec Třemošná a jeho správním obvodem (obcí s rozšířenou působností) je město Nýřany, sdružující 54 obcí, z nichž 6 má statut města. Katastrální území města se rozprostírá na 14,55 km² a disponuje značnou rozmanitostí. Východní část je obklopena lesy, zatímco na západě jsou dominantní zemědělské plochy v podobě luk a polí („Horní Bříza – podrobné informace“, n.d.).

Městský úřad v Horní Bříze je řízen tajemníkem, který zde má v rámci samosprávy významné postavení. Je odpovědný starostovi za plnění úkolů, spadajících do samostatné i přenesené působnosti, dále je povinen účastnit se jednání zastupitelstva i rady města, kde má poradní hlas. Vedoucími orgány města jsou zastupitelstvo a rada. Zastupitelstvo představuje nejvyšší orgán města, složený celkem ze 17 členů, včetně starosty a místostarosty. Rada města čítá 5 členů, včele se starostou a místostarostou. Starostou byl zvolen roku 2018 pan David Kapr a místostarostou pan Mgr. Petr Koza. Kromě výše uvedených orgánů zřídilo zastupitelstvo dva výbory. Finanční výbor, který především kontroluje hospodaření s majetkem a financem, složen z 5 členů. Dále byl zřízen

kontrolní výbor, který s jeho 5 členy dohlíží na plnění usnesení zastupitelstva a rady. Rada města vytvořila pro podporu specifických oblastí také tyto komise:

- kulturní a sportovní komisi,
- stavební komisi,
- školskou komisi,
- komisi pro občanské záležitosti,
- komisi informatiky (Město Horní Bříza, 2024d).

3.2.1 Organizační složky města

Město Horní Bříza je zřizovatelem pěti organizačních složek, zajišťujících chod samosprávy a plnících řadu důležitých funkcí v oblasti života této municipality. Tato podkapitola uvádí příklady organizačních složek, které zkoumané město založilo. Především se jedná o samotný Městský úřad, plnící úkoly v rámci samostatné i přenesené působnosti tohoto města. Městská policie představuje další významnou organizační složku, jejímž hlavním úkolem je zabezpečování veřejného pořádku a bezpečnosti ve městě. Mezi další organizační složky lze řadit Knihovnu města Horní Bříza, Pečovatelskou službu, v neposlední řadě sem spadá i jednotka Sboru dobrovolných hasičů, která zabezpečuje ochranu před požáry a dalšími nahodilými událostmi (Město Horní Bříza, 2024e).

3.2.2 Příspěvkové organizace zřízené městem

Kromě výše uvedených organizačních složek zřizuje Horní Bříza také příspěvkové organizace. Jak je v předchozích částech této práce uvedeno, příspěvkové organizace jsou samostatnými právními subjekty, hospodařící s vlastním majetkem a finančními prostředky. Město jim však formou dotací či grantů přispívá na jejich financování. Město Horní Bříza zřizuje následující příspěvkové organizace:

- Masarykovu základní školu Horní Bříza,
- 1. Mateřskou školu Horní Bříza – ves,
- 2. Mateřskou školu Horní Bříza (MONITOR, 2024; Město Horní Bříza, 2024f).

Ve městě lze nalézt i jinou příspěvkovou organizaci, kterou zřizuje Plzeňský kraj. Jedná se o Domov pro osoby se zdravotním postižením, zabezpečující komplexní, celodenní sociální služby zdravotně postiženým občanům i seniorům, kteří nemohou bez pomoci

jiné fyzické osoby žít plnohodnotný život (Domov pro osoby se zdravotním postižením Horní Bříza, 2024).

Střední odborné učiliště stavební, konkrétně tedy jeho odloučené pracoviště, představuje další příspěvkovou organizaci, zřizovanou Plzeňským krajem a nacházející se v tomto městě. (Město Horní Bříza, 2024f).

3.2.3 Partnerství s městem Villeneuve sur Yonne

Horní Bříza má jedno partnerské město, a to francouzské Villeneuve sur Yonne. Toto malebné městečko se nachází zhruba 100 km jihovýchodně od Paříže na břehu řeky Yonne. Bylo založeno roku 1163 Ludvíkem VII a má přibližně 5 200 obyvatel. Partnerství mezi městy vzniklo v roce 1991 díky vystoupení folklórního souboru Úsměv ve Francii, hlavní iniciátorkou byla paní Vlasta Masárová. Smlouva o spolupráci těchto měst byla podepsána mezi léty 1996 – 1997, která obě strany zavazuje ke spolupráci obyvatel a rozvoji evropské spolupráce. V Horní Bříze je zřízen i spolek, podporující toto partnerství. Jeho hlavním cílem je upevňování spolupráce a vztahů mezi městy, občany a jednotlivými organizacemi, zvláště mezi základními či uměleckými školami (Partnerství mezi městy Horní Bříza – Vielleneuve sur Yonne, 2024a).

Obr. 6: Logo partnerského města Villeneuve sur Yonne

Zdroj: Villeneuve sur Yonne (2024)

Toto přátelství je prohlubováno pestrou nabídkou aktivit, které spolek organizuje. Mezi ně patří např. slavnostní vítání Nového roku, přátelské návštěvy či hraní společenských her a zábava. Jedním z vrcholů tohoto partnerství jsou výměnné pobyty žáků škol obou měst. Tyto pobyty jsou financovány z různých zdrojů (středisko volného času při Masarykově ZŠ, Service de la jeunesse ve Villeneuve sur Yonne, Spolek partnerství mezi

městy, město Horní Bříza a Plzeňský kraj). Pobyty umožňují žákům obou škol strávit čas ve francouzských i českých rodinách, a poznat tak život v partnerském městě zblízka. Během pobytů se žáci navzájem představují prezentacemi o svém regionu, navštěvují hlavní města, seznamují se s kulturou, památkami či si užívají dalších společných aktivit (např. školních diskoték). V roce 2018 přivítalo město Horní Bříza 9 francouzských žáků a 2 pedagogy, kteří se výměnného pobytu účastnili. Naopak v roce 2019 navštívilo 6 českých žáků s jejich 2 učiteli francouzské Villeneuve sur Yonne. Tyto pobyty jsou velmi kladně hodnoceny oběma stranami tohoto partnerství, což dokazuje i spolupráce obou škol, trvající již od roku 2001 (Partnerství mezi městy Horní Bříza – Villeneuve sur Yonne, 2024b; Masarykova základní škola Horní Bříza, 2024a).

3.2.4 Kulturní a sociální vyžití ve městě

Ačkoli není Horní Bříza řazena mezi velká města, poskytuje rozmanitou nabídku místních spolků, obohacujících sociální a kulturní život všech obyvatel, které zajišťují aktivity od dětí a mládeže přes dospělé až po seniory. Mezi nejvýznamnější je řazen folklorní soubor Úsměv, známý i za hranicemi České republiky. Pionýrská skupina Horní Bříza a T. J. Sokol Horní Bříza jsou spolky populární především mezi dětmi a mládeží. Hlavní kulturní středisko představuje nově zrekonstruovaný kulturní dům Klub, ve kterém se konají bály, plesy, taneční zábavy či jiná vystoupení. Přehled všech spolků působících v Horní Bříze je podrobněji uveden v Tabulce č. 1.

Tab. 1: Přehled místních spolků města Horní Bříza

Organizace	
AVZO	Partnerství mezi městy Horní Bříza a Villeneuve sur Yonne
Betula viridis	Pionýr, z. s. – Pionýrská skupina Horní Bříza
Český svaz chovatelů, z. s.	SDH Horní Bříza
Divadelní spolek Osada	Sportovní klub Horní Bříza
Ekologický spolek Horní Bříza	TJ. Sokol Horní Bříza
Folklorní soubor Úsměv	Unie rodičů při MZŠ
HB Photo Club	Vandrovníci
Junák – český skaut, z. s.	Vinaři Plzeňska
Kruh přátel hudby	Základní kynologická organizace
Kultura v Horní Bříze	

Zdroj: Město Horní Bříza (2024g), zpracováno autorkou

4 Hospodaření města Horní Bříza

Předmětem této kapitoly bakalářské práce je analýza hospodaření města Horní Bříza. Autorka se zde zaměřuje především na vývoj rozpočtů v letech 2018 – 2022, pro zachycení trendu hospodaření tohoto města a zároveň na příjmovou i výdajovou stránku rozpočtu. Pro finanční analýzu byly zvoleny ukazatel finanční stability a soběstačnosti města, dále poměrové ukazatele, konkrétně ukazatele likvidity a zadluženosti. Informace pro provedení analýzy hospodaření byly čerpány ze zveřejněných rozpočtů města, jeho závěrečných účtů a MONITORU – kompletního přehledu veřejných financí, který je dostupný online.

4.1 Vývoj rozpočtů v letech 2018 – 2022

Kapitola uvádí analýzu trendu rozpočtů ve vybraném časovém období. Zkoumání podléhají tři typy rozpočtů, kterými jsou schválený, upravený a skutečný rozpočet. Rozpočet schválený zastupitelstvem představuje zároveň vizi pro dané období. Upravený rozpočet zas obsahuje změny provedené v rámci schváleného rozpočtu tzv. rozpočtovými opatřeními a odpovídá aktualizací vizi a plánům s ohledem na vývoj v daném období. V neposlední řadě je analýze podroben také skutečný rozpočet, jenž vyobrazuje skutečné příjmy i výdaje města v konkrétním intervalu a umožňuje tak porovnání s plány či kontrolu dosažení cílů. Podrobným rozбором všech uvedených typů rozpočtů lze získat komplexní hodnocení financování města.

Vývoj schválených rozpočtů analyzovaného města Horní Břízy je uveden v Tabulce č. 2. Jak lze z tabulky vypožorovat, ve všech zkoumaných letech byly schvalovány rozpočty schodkové, přičemž nejvyšší záporné hodnoty 42 168 tis. Kč město dosáhlo v roce 2018. Naopak s nejmenší ztrátou město hospodařilo roku 2021, kdy se jednalo o výši 16 525 tis. Kč.

Tab. 2: Vývoj schválených rozpočtů města Horní Bříza v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
Příjmy	66 535	76 182	76 679	68 153	78 304
Výdaje	108 703	95 781	98 273	84 678	97 196
Saldo	-42 168	-19 599	-21 594	-16 525	-18 892

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

Jelikož schválené rozpočty nepředstavují finální podobu rozpočtů, se kterými je v daných obdobích hospodařeno, publikují územně samosprávné celky i své rozpočty po změnách. Ty zachycují úpravy, označované jako rozpočtová opatření. K těmto korekcím dochází zpravidla na obou stranách rozpočtů, tedy na straně příjmů i výdajů. Největší korekci příjmové stránky rozpočtu zachycuje město v roce 2019, přičemž tato změna činila 20 351 tis. Kč. Zmíněné navýšení snížilo městem schválený deficit z hodnoty 19 599 tis. Kč na pouhých 391 tis. Kč. V roce 2021 došlo k nepatrnému vzrůstu obou stran rozpočtu, což zapříčinilo snížení schváleného schodku o 8 377 tis. Kč. Tento pokles byl zaznamenán i v roce 2022 v celkové výši 10 182 tis. Kč. Uvedené skutečnosti zachycuje Tabulka č. 3.

Tab. 3: Vývoj rozpočtů po změnách v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
Příjmy	77 509	96 533	74 516	79 520	83 902
Výdaje	115 129	96 924	96 611	87 668	96 612
Saldo	-37 620	-391	-22 095	-8 148	-8 710

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

Přehled o vývoji skutečného plnění rozpočtů v letech 2018 – 2022 vyobrazuje Tabulka č. 4. Ačkoli byly ve sledovaném období schvalovány všechny rozpočty jako schodkové, dokázalo město, s výjimkou roku 2018, vytvořit rozpočty přebytkové. V roce 2018 byl původní deficit, snížen z původních 42 168 tis. Kč na 20 806 tis. Kč. Schodkový rozpočet byl v tomto roce způsoben velkými kapitálovými výdaji města. Největší položkou těchto výdajů bylo rozšíření kanalizace v Tovární ulici, na které město vynaložilo částku 13 403 580 Kč. Další významnou sumu tvořila výstavba chodníku v ulici Pod Horami ve výši 6 800 555 Kč. Třetí nejvyšší položku představovala rekonstrukce topných rozvodů v celkové hodnotě 5 172 545 Kč. Mezi dalšími kapitálovými výdaji byly např. výdaje na nákup pozemků, pořízení elektromobilu či výdaje na rekonstrukci kulturního domu Klub (Město Horní Bříza, 2024h). V následujících letech ovšem původní schválené deficity město svým hospodařením nahradilo přebytkovými rozpočty. Nejvyššího přebytku bylo dosaženo roku 2022 ve výši 11 716 tis. Kč. V roce 2019 bylo kladné saldo rozpočtu vyčísleno na 11 236 tis. Kč, kdy lze zaznamenat největší přechod ze schodkového rozpočtu, přičemž tato změna činila 8 363 tis. Kč. K vytvoření přebytků přispělo několik faktorů. Prvním z těchto faktorů, dle Města Horní Bříza (2024h;

2024ch), byla změna novely o rozpočtovém určení daní (RUD), ke které došlo v roce 2018. Vyhláška č. 192/2018 Sb. stanovila zvýšení podílu obcí na DPH z 21,4 % na 23,5 % a dále v rámci této vyhlášky došlo k posílení kritéria počtu žáků ze 7 % na 9 % (MFČR, 2018). Další příčinnou, která způsobila nárůst zejména v daňových příjmech města, byla dle Města Horní Bříza (2024i) rozsáhlá vládní opatření související s onemocněním Covid-19.

Tab. 4: Vývoj skutečného plnění rozpočtů v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
Příjmy	78 253	95 292	84 581	87 199	94 170
Výdaje	99 059	84 056	84 183	78 370	82 454
Saldo	-20 806	11 236	398	8 829	11 716

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

4.2 Vývoj příjmové stránky rozpočtů v letech 2018 – 2022

Autorka v této podkapitole řeší příjmovou stránku rozpočtů. Jejím cílem je zanalyzovat jednotlivé skupiny příjmů, které jsou pro tento účel rozděleny dle rozpočtové skladby do čtyř základních tříd, na příjmy daňové, nedaňové, kapitálové a přijaté transfery (dotace). Pro účely analýzy, jsou dále jednotlivé kategorie příjmů města Horní Bříza podrobněji rozebrány v následujících podkapitolách. Vývoj jednotlivých příjmových tříd zachycuje Tabulka č. 5., ze které vyplývá, že dominantní kategorií v rámci příjmové stránky města představovaly příjmy daňové, které se na celkových příjmech podílely 77,74 %. Jak je uvedeno v předchozí kapitole, možné ovlivnění zvýšení daňových příjmů města Horní Bříza zapříčinila rozsáhlá vládní opatření, související s onemocněním Covid-19. Dalším podstatným faktorem, který způsobil tento nárůst, mohla podle Běhounka (n.d.) být změna v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (ZDP), kdy v rámci daňového balíčku pro rok 2021 došlo ke zrušení superhrubé mzdy a příjmy fyzických osob jsou tak zdaňovány 15% daní z jejich příjmů. (popř. 23 % v případě základu daně vyššího než 48násobek průměrné mzdy). Druhou nejvýznamnější kategorií byly nedaňové příjmy, jejichž průměrná výše činila 10,43 %. Přijaté transfery se podílely na celkových příjmech 8,96 % a nejméně zastoupenou kategorií představovaly kapitálové příjmy s průměrnou hodnotou 2,87 %.

Tab. 5: Vývoj příjmové stránky rozpočtů v letech 2018 – 2022 dle rozpočtové skladby (v tis. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
Daňové příjmy	62 741,23	66 312,58	62 647,60	69 962,28	80 010,71
Nedaňové příjmy	7 243,15	14 185,55	6 577,22	7 485,41	10 346,81
Kapitálové příjmy	114,98	1 129,07	6 235,37	4 813,65	331,70
Přijaté transfery	8 153,88	13 665,18	9 120,45	4 938,07	3 480,96
Příjmy celkem	78 253,24	95 292,38	84 580,64	87 199,41	94 170,18

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

4.2.1 Daňové příjmy

Nejvýznamnější část příjmů města Horní Bříza představují daňové příjmy, mezi které jsou v případě této municipality řazeny daň z příjmů, zisku a kapitálových výnosů, daň ze zboží a služeb v tuzemsku, daně a poplatky z vybraných činností a služeb a majetkové daně. Uvedené daňové příjmy jsou rozebrány detailněji v následujících podkapitolách.

4.2.1.1 Daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů

Daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů utvářejí následující daně:

- daně z příjmů fyzických osob,
- daně z příjmů právnických osob.

Daně z příjmů fyzických osob je možné v rámci rozpočtové skladby členit na daně z příjmů fyzických osob placené plátcí (daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti), dále daň z příjmů fyzických osob placené poplatníky (daň z příjmů fyzických osob – OSVČ) a daň z příjmů fyzických osob vybírané podle zvláštní sazby daně (daně z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů). Daně z příjmů právnických osob jsou zas rozdělovány na daně z příjmů právnických osob a daně z příjmů právnických osob v případě, kdy poplatníkem je obec s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně (lze označit jako daň z příjmů právnických osob za obce). S výjimkou daně z příjmů právnických osob, kdy je poplatníkem obec, je možné využívat označení sdílené daně. V další části je uvedena souhrnná analýza daně z příjmů fyzických osob (DPFO)

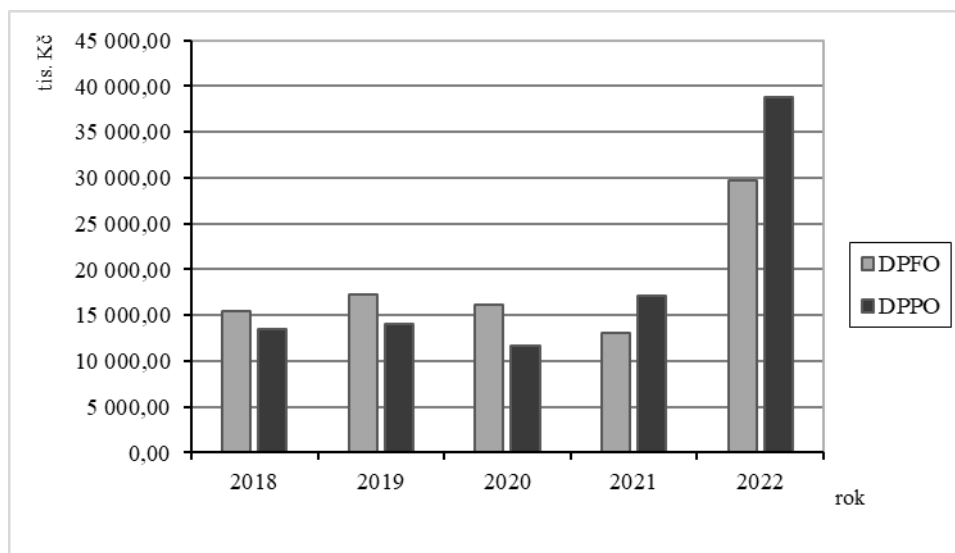
a daně z příjmů právnických osob (DPPO). Vývoj těchto daňových příjmů znázorňují Tabulka č. 6 a Obrázek č. 7.

Tab. 6: Vývoj daní z příjmů fyzických a právnických osob – souhrnně v letech 2018 – 2022 dle rozpočtové skladby (v tis. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
DPFO	15 394,50	17 277,21	16 147,80	13 109,83	29 754,19
DPPO	13 454,39	14 008,67	11 726,76	17 173,67	38 821,99

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

Obr. 7: Vývoj daní z příjmů fyzických a právnických osob – souhrnně v letech 2018 – 2022 dle rozpočtové skladby

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

Obrázek č. 5 znázorňuje vývoj daní z příjmů fyzických a právnických osob mezi lety 2018 – 2022. Z grafu je zřejmé, že obě daně vykazují poměrně vyrovnaný vývoj s výjimkou roku 2022, kdy došlo k výraznému nárůstu u obou typů daní. DPFO vykazovala v letech 2019 – 2021 klesající tendenci s průměrným poklesem 12,67 %. V roce 2022 došlo k razantnímu obratu trendu a DPFO vzrostla o 126,96 %. K tomuto nárůstu, mohla dle autorky, vést změna sazby progresivního zdanění u příjmů fyzických osob, v rámci které, byla zrušena superhrubá mzda. DPPO měla naopak spíše rostoucí trend. Jediný pokles o 16,29 % byl zaznamenán mezi lety 2019 a 2020. Nejmenšího růstu bylo dosaženo v období 2018 – 2019, kdy činil pouhých 4,12 %. Ovšem poté nastal výrazný růst, přičemž DPPO v letech 2020 a 2021 vzrostla o 49,83 %. Stejně jako u DPFO, i u DPPO došlo k nejvyššímu nárůstu o 126,06 % v roce 2022. Dále autorka

na základě dat ČSÚ (2021;2022) zjistila, že během sledovaného období došlo ke zvýšení počtu ekonomicky aktivních subjektů v analyzovaném městě. V případě fyzických osob se jednalo o 2 ekonomické subjekty a v případě právnických osob o 1 ekonomický subjekt.

4.2.1.2 Daně ze zboží a služeb v tuzemsku

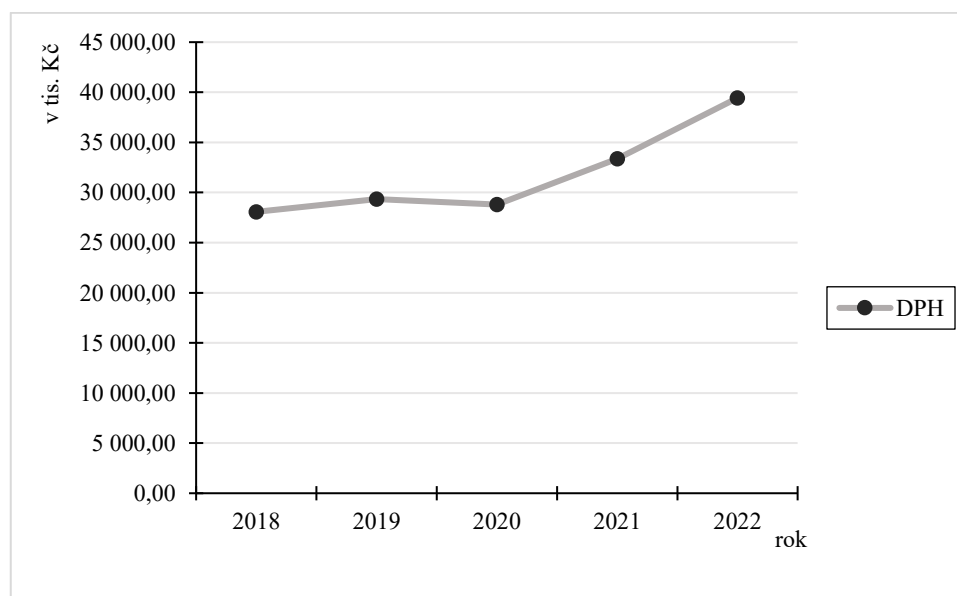
V rozpočtech města Horní Bříza se v kategorii daňových příjmů – daně ze zboží a služeb v tuzemsku objevuje pouze daň z přidané hodnoty. DPH představuje základní spotřební daň, která se v České republice uplatňuje u dodání zboží a služeb na všech stupních výrobního a distribučního procesu. Vývoj této daně zachycují Tabulka č. 7 a Obrázek č. 8.

Tab. 7: Vývoj daně z přidané hodnoty v letech 2018 – 2022 dle rozpočtové sklady (v tis. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
DPH	28 074,92	29 339,68	28 800,17	33 367,67	39 433,16

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

Obr. 8: Vývoj daně z přidané hodnoty v letech 2018 – 2022 dle rozpočtové sklady

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

Z Tabulky č. 7 a Obrázku č. 8 lze pozorovat rostoucí vývoj této daně. Nejnižší výše dosahovala v roce 2018, kdy činila 28 074,92 tis. Kč. V roce 2019 došlo k mírnému nárůstu o 4,5 %. Následujícího roku 2020 byl zaznamenán pokles o 1,84 %, což lze

s nejvyšší pravděpodobností přisuzovat dopadům souvisejícím s pandemií Covid-19. Roku 2021 město vykazovalo částku 33 367,67 tis. Kč a poté v roce 2022 hodnotu ve výši 39 433,16 tis. Kč, což představuje nárůst o 18,18 %. Jako příčinu celkového nárůstu příjmů daně z přidané hodnoty o 11 358,24 tis. Kč autorka označuje změnu novely RUD, kdy byl zvýšen podíl obcí na DPH, kterou zmiňuje a popisuje v předchozích kapitolách. Za další důvod zvýšení příjmů z daně z přidané hodnoty lze považovat i nárůst aktivních ekonomických subjektů v tomto městě, neboť v rámci podnikatelské činnosti jsou zaznamenány pohyby týkající se právě daně z přidané hodnoty.

4.2.1.3 Daně a poplatky z vybraných činností a služeb

Daně a poplatky z vybraných činností a služeb se v rozpočtu města člení na následující kategorie:

- poplatky a odvody v oblasti životního prostředí,
- místní poplatky z vybraných činností a služeb,
- ostatní odvody z vybraných činností a služeb,
- správní poplatky,
- daně, poplatky a jiná obdobná peněžítá plnění v oblasti hazardních her.

Do kategorie poplatky a odvody v oblasti životního prostředí jsou řazeny odvody za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu a poplatek za komunální odpad. Další skupina je poměrně rozmanitější, tvoří ji poplatky za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Dále jsou do této skupiny řazeny poplatky za psy, poplatky za užívání veřejného prostranství a poplatky ze vstupného. Ostatní odvody z vybraných činností a služeb zahrnují příjmy úhrad za dobývání nerostů či poplatky za geologické práce. Poslední dvě kategorie evidují pouze poplatky a daně, dle jejich názvů. Pro provedení analýzy vývoje této části rozpočtové skladby, která je uvedena v Tabulce č. 8, byly výše uvedené kategorie brány souhrnně, jako jeden celek.

Tab. 8: Vývoj daní a poplatků z vybraných činností a služeb dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí	82,61	27,66	0,11	0,00	7,67
Místní poplatky z vybraných činností a služeb	2 609,07	2 556,00	2 858,14	3 048,91	6 028,19
Ostatní odvody z vybraných činností a služeb	10,11	10,10	10,10	10,10	20,21
Správní poplatky	48,70	44,08	34,20	46,72	70,11
Daně, poplatky a jiná obchodní peněžítá plnění v oblasti hazardních her	328,26	351,26	396,86	492,25	1 117,21

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

Na základě provedené analýzy daní a poplatků z vybraných činností a služeb lze jednoznačně konstatovat, že největší část v rámci těchto příjmů tvořily místní poplatky z vybraných činností a služeb. Nejvyšší hodnoty 6 028,19 tis. Kč dosahovala tato kategorie roku 2022. Naopak nejméně na těchto poplatcích vybralo město roku 2019, kdy jejich výše činila pouhých 2 556 tis. Kč. Druhou nejpočetněji zastoupenou kategorií byly daně, poplatky a jiná peněžítá plnění v oblasti hazardních her. Zde bylo dosaženo nejnižších příjmů v roce 2018, přičemž jejich celková suma činila 328,26 Kč. Poté byl v letech 2019 – 2021 zřetelný pozvolný růst, během kterého došlo k navýšení přibližně o 500 tis. Kč. Nejvyšší hodnota této kategorie byla zaznamenána roku 2022, ve výši 1 117,211 tis. Kč. Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí představovaly třetí nejhlavnější příjmy těchto daní a poplatků. Zde je naopak ale pozorován rapidně klesající trend, kdy z částky 82,61 tis. Kč dosažené roku 2018, klesla výše těchto příjmů koncem sledovaného období na částku 7,67 tis. Kč. V roce 2021 nebyly dokonce vykázány žádné hodnoty pro tuto kategorii. Čtvrtou stěžejní skupinu představují správní poplatky, kde

byl pozorován převážně rostoucí trend, tedy kromě roku 2020, kdy došlo v porovnání s předchozím rokem k poklesu o 10 tis. Kč. Nejvyšší hodnota byla opět dosažena v roce 2022. Ostatní odvody z vybraných činností a služeb dosahovaly nejmenších příjmů této skupiny. Během prvních čtyř let byly vykázány hodnoty téměř totožné, avšak roku 2022 došlo k výraznému zvýšení na částku 20,21 tis. Kč.

Všechny uvedené poplatky byly dle zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích vydány v obecně závazných vyhláškách města Horní Bříza, na základě, kterých tato municipalita stanovuje, jaké poplatky budou na jejím území vybírány a výši jejich sazby. V Příloze C je uveden přehled všech poplatků společně se sazbami, které město Horní Bříza od svých občanů vybírá.

4.2.1.4 Majetkové daně

Kategorie majetkových daní v rámci rozpočtové soustavy města Horní Bříza zahrnuje pouze daň z nemovitých věcí, která představuje nedílnou součást daňového systému České republiky, přičemž patří k významným zdrojům příjmů obce. Výnos této daně náleží územně samosprávnému celku, na jehož katastrálním území se nachází nemovitá věc, která podléhá zdanění. Daň z nemovitých věcí je specifickou majetkovou daní, přinášející municipalitě pravidelný a stabilní výnos. Pro obce představuje tzv. svěřenou (výlučnou) daň, plynoucí do jejich rozpočtů, jejíž právní úpravu poskytuje zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů. Významným nástrojem v rámci částečné daňové autonomie obce jsou koeficienty daně z nemovitých věcí, kdy si obec dle své úvahy může stanovit či upravit výši koeficientů, a ovlivnit tak výnos daně, tedy i následný příjem do svého rozpočtu (Kukalová a kol., 2022).

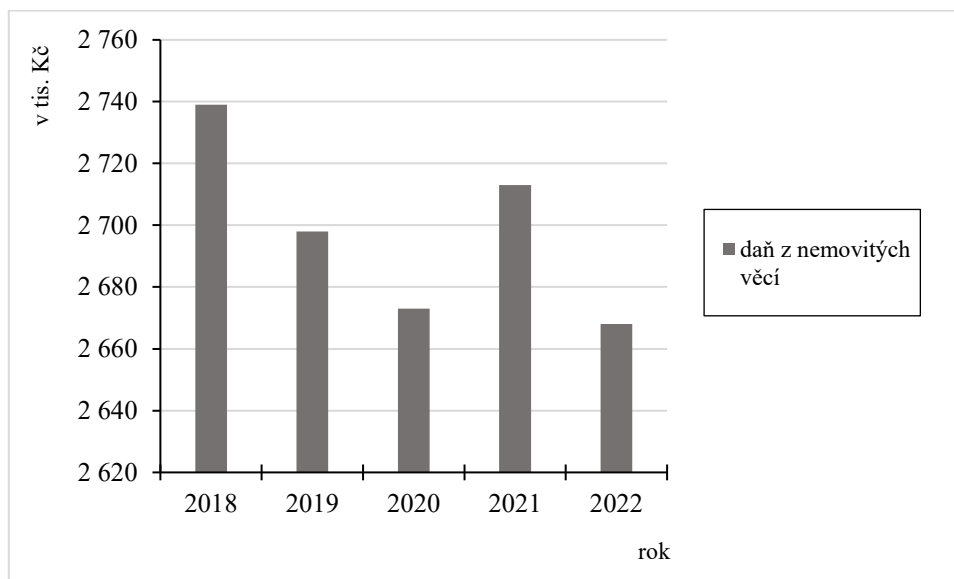
Vývoj výše příjmů daně z nemovitostí města Horní Bříza v letech 2018 – 2022 zachycují Tabulka č. 9 a Obrázek č. 9, ze kterých je možné sledovat poměrně stabilní vývoj této daně, bez značných výkyvů. Nejvyšších příjmů bylo dosaženo roku 2018, kdy jejich částka činila 2 739 tis. Kč. Naopak nejnižší hodnotu 2 673 tis. Kč zaznamenalo město v roce 2020.

Tab. 9: Vývoj daně z nemovitých věcí dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
Daň z nemovitých věcí	2 739	2 698	2 673	2 713	2 668

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

Obr. 9: Vývoj daně z nemovitých věcí dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

4.2.2 Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy města Horní Bříza jsou prezentovány jako druhá nejpočetnější skupina, která se na celkových příjmech municipality podílela průměrně 10,43 %. Tato kategorie zahrnuje příjmy z vlastní činnosti a odvody přebytků organizací s přímým vztahem, přijaté sankční platby a vratky transferů a příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy. Jednotlivé třídy těchto příjmů jsou podrobněji rozebrány odděleně, v následujících podkapitolách.

4.2.2.1 Příjmy z vlastní činnosti a odvody přebytků a organizací s přímým vztahem

Tuto kategorii příjmů tvoří příjmy z vlastní činnosti, příjmy z pronájmu majetku a výnosy z finančního majetku. Do příjmů z vlastní činnosti spadají příjmy z poskytování služeb a výrobků a ostatní příjmy z vlastní činnosti. Příjmy z pronájmu majetku zahrnují příjmy jak z pronájmu pozemků, tak z pronájmu ostatních nemovitých věcí a jejich částí. U výnosů z finančního majetku město uvádí pouze příjmy z úroků. V roce 2022 Horní Bříza evidovala i příjmy z odvodů organizací s přímým vztahem. Z údajů uvedených v Tabulce č. 10 je zřejmé, že největší příjmy plynuly z pronájmu majetku. Jejich nejvyšší hodnoty 5 224 tis. Kč bylo dosaženo roku 2021. Naopak nejnižší hodnotu 4 438 tis. Kč vykazovalo město v roce 2020. Druhou nejzastoupenější skupinu představovaly příjmy z vlastní činnosti, kdy nejnižší hodnota byla zaznamenána roku 2020, což lze přisuzovat průběhu pandemie Covidu-19 a výše těchto příjmů činila pouze 1 004 tis. Kč. Nejvyšší

hodnotu 2 090 tis. Kč vykazalo město v roce 2018. Další významnou skupinu představovaly výnosy z finančního majetku, kde lze koncem sledovaného období pozorovat rapidní nárůst těchto příjmů na částku 694 tis. Kč. To je oproti předcházejícím obdobím nárůst téměř o 100 %. V posledním zkoumaném roce byly zaznamenány i příjmy plynoucí od příspěvkových organizací ve výši 1 000 tis. Kč.

Tab. 10: Vývoj příjmů z vlastní činnosti a odvodů přebytků organizací s přímým vztahem dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
Příjmy z vlastní činnosti	2 090	1 152	1 004	1 057	1 402
Příjmy z pronájmu majetku	4 525	4 937	4 438	5 224	5 023
Výnosy z finančního majetku	7	6	6	7	694
Příjem z odvodů organizací s přímým vztahem	není uvedeno	není uvedeno	není uvedeno	není uvedeno	1 000

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

4.2.2.2 Přijaté sankční platby a vratky transferů

Přijaté sankční platby a vratky transferů označují další skupinu nedaňových příjmů, která se v rozpočtech města Horní Bříza vyskytuje. Do této kategorie jsou řazeny přijaté sankční platby, zahrnující příjmy sankčních plateb od jiných osob, dále přijaté vratky transferů a ostatní obdobné příjmy, které dále obsahují ostatní příjmy z finančního vypořádání od jiných rozpočtů a ostatní přijaté vratky transferů a podobné příjmy. Jedná se přitom o nejmenší skupinu nedaňových příjmů této municipality.

Tab. 11: Vývoj sankčních plateb a vratek transferů dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
Přijaté sankční platby	81	154	143	288	317
Přijaté vratky transferů a ostatní podobné příjmy	25	26	19	99	70

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

Z Tabulky č. 11 je možné pozorovat kolísavý vývoj, zejména počátkem sledovaného období, který se roku 2020 přeměnil na trend rostoucí. Nejnižších hodnot ve výši 81 tis. Kč dosahovaly přijaté sankční platby v roce 2018. Roku 2019 se zvýšily na 154 tis. Kč, avšak roku 2020 došlo k poklesu na 143 tis. Kč. Další roky tato hodnota narůstala, přičemž koncem sledovaného období byla vykázána částka 317 tis. Kč. Přijaté vratky transferů a ostatní podobné příjmy, měly podobně střídavý vývoj. Nejprve byl pozorován rostoucí trend, ale poté došlo v roce 2020 k poklesu z původní hodnoty 26 tis. Kč, vykázané roku 2019, na pouhých 19 tis. Kč, což lze přisoudit dopadům spjatých s celosvětovou pandemií Covidu-19. V roce 2021 došlo k rapidnímu nárůstu na 99 tis. Kč, který byl poté vystřídán poklesem na 70 tis. Kč.

4.2.2.3 Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy

Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy představují další kategorii, která spadá pod nedaňové příjmy města Horní Bříza. Jsou složeny z ostatních nedaňových příjmů, kde zahrnují přijaté neinvestiční dary, přijaté pojistné náhrady, přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady či ostatní nedaňové příjmy jinde nezařazené. Tato skupina utváří druhou nejvýznamnější skupinu v rámci nedaňových příjmů. Tabulka č. 12 zachycuje zpočátku mírně rostoucí vývoj s postupným, meziročním nárůstem v průměru o 100 tis. Kč. Avšak na konci sledovaného období byl pozorován skokový nárůst, kdy v roce 2022 činily příjmy 1 842 tis. Kč, což je oproti počátku tohoto období hodnota vyšší o více než 1 300 tis. Kč.

Tab. 12: Vývoj ostatních nedaňových příjmů dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
Ostatní nedaňové příjmy	515	670	794	811	1 842

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

Kromě běžných nedaňových příjmů eviduje město Horní Bříza i příjmy ze splátek z poskytnutých půjček. Jedná se o splátky od zřízených a podobných subjektů, především o úhrady půjčených prostředků od příspěvkových organizací. Vzhledem k jejich nízké výši se jimi autorka v této práci nezabývá.

4.2.3 Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy města Horní Bříza se podílejí na celkových příjmech v průměru 2,87 %. Představují tedy nejmenší skupinu příjmů plynoucí do tohoto rozpočtu. Zahrnují příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy, tvořené příjmy z prodeje dlouhodobého majetku (kromě drobného majetku), dále členěné na příjmy z prodeje pozemků, příjmy z prodeje ostatních nemovitých věcí a jejich částí a příjmy z prodeje ostatního hmotného dlouhodobého majetku.

Tab. 13: Vývoj kapitálových příjmů dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
Příjmy z prodeje pozemků	9	1 664	37	2 294	332
Příjmy z prodeje ostatních nemovitých věcí a jejich částí	106	965	6 145	2 520	není uvedeno
Příjmy z prodeje ostatního hmotného dlouhodobého majetku	není uvedeno	není uvedeno	53	není uvedeno	není uvedeno

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

Z Tabulky č. 13 je patrné, že v rámci kapitálových příjmů dominovaly příjmy z prodeje nemovitostí. V roce 2018 tvořily hlavní položku příjmy z prodeje ostatních nemovitých věcí a jejich části ve výši 106 tis. Kč, zatímco příjmy z prodeje pozemků byly nízké a jejich hodnota činila 9 tis. Kč. Roku 2019 nastal skokový nárůst v obou kategoriích. Příjmy z prodeje pozemků vzrostly na 1 664 tis. Kč a příjmy z prodeje ostatních nemovitých věcí a jejich částí na 965 tis. Kč. V roce 2020 byl zachycen prudký pokles příjmů z prodeje pozemků, a to na částku 37 tis. Kč. Naopak příjmy z prodeje ostatních nemovitých věcí a jejich částí dále rostly a dosáhly tak výše 6 145 tis. Kč. V tomto roce město evidovalo i příjmy z prodeje ostatního hmotného dlouhodobého majetku ve výši 53 tis. Kč. Roku 2021 poklesly příjmy z prodeje ostatních nemovitých věcí a jejich částí na 2 520 tis. Kč, zatímco příjmy z prodeje pozemků vzrostly na 2 294 tis. Kč. V roce 2022 město evidovalo pouze příjmy z prodeje pozemků v celkové výši 332 tis. Kč.

4.2.4 Přijaté transfery

Transfery představují třetí nejpodstatnější zdroj příjmů města Horní Bříza, s průměrným podílem 8,96 % na jeho celkových příjmech. Lze je dělit na investiční a neinvestiční na základě toho, z jaké veřejného rozpočtu pocházejí. Transfery mohou plynout z rozpočtů střední úrovně, kdy se označují jako dotace ze státního rozpočtu, státních fondů či národního fondu. Dalšími transfery jsou ty, které plynou z rozpočtů územní úrovně, které je možné označovat dotacemi od obcí, krajů a regionálních rad.

4.2.4.1 Neinvestiční přijaté transfery

Neinvestiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů ústřední a územní úrovně jsou v této podkapitole zkoumány odděleně. Jednotlivé hodnoty pro každou kategorii uvádí Tabulka č. 14 a jejich vývoj ve sledovaném období Obrázek č. 10.

Vyšších hodnot dosahovaly neinvestiční transfery plynoucí z veřejných rozpočtů ústředních úrovní, kdy lze pozorovat kolísavý trend. Roku 2018 částky těchto transferů dosahovaly výše 3 175 tis. Kč. Poté byl v roce 2019 zaznamenán až trojnásobný růst na hodnotu 9 854 tis. Kč a následující rok přinesl pokles o více než 2 500 tis. Kč. Zvýšení transferů v tomto roce, bylo na základě informací z Město Horní Bříza (2024ch) způsobeno příjmy dotací, které město využilo především na modernizaci Masarykovy základní školy také pro opravy v 1. Mateřské škole – vsi. V letech 2020 – 2021 došlo ke snížení těchto transferů, přičemž koncem sledovaného období jejich hodnota činila pouhých 2 310 tis. Kč, což je zároveň v rámci zkoumaných let nejméně.

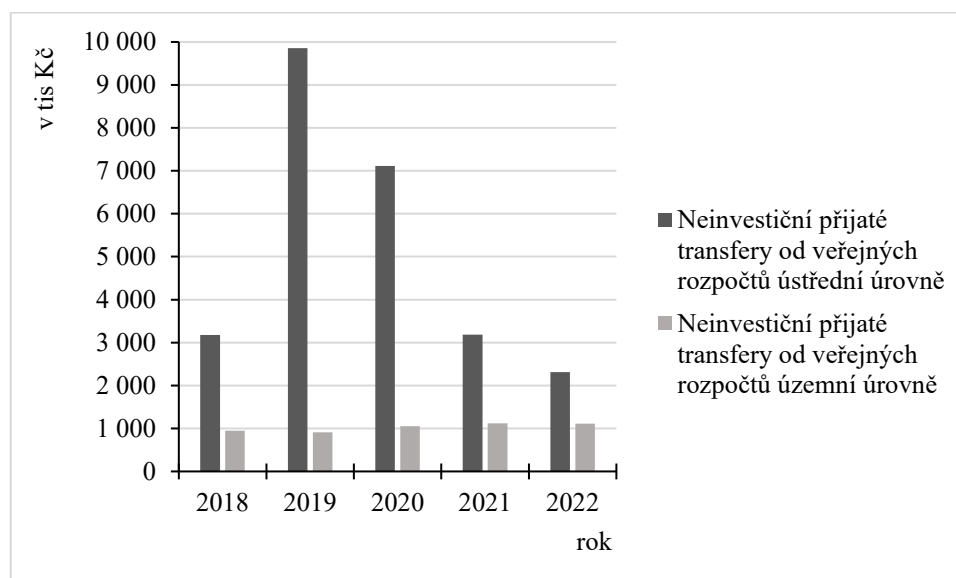
Neinvestiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů územní úrovně nedosahovaly takových částek. Zde město zaznamenalo příjmy do maximální výše 1 117 tis. Kč, kterých bylo dosaženo roku 2021. Na rozdíl od dotací plynoucích z rozpočtů středních úrovní, lze pozorovat převážně rostoucí trend, přičemž byl zaznamenán pouze jediný propad, a to v roce 2019, kdy došlo k poklesu z původních 947 tis. Kč (za rok 2018) na 912 tis. Kč. Další rok činila suma těchto transferů 1 055 tis. Kč a v roce 2021 bylo pozorováno další navýšení na částku 1 117 tis. Kč. V roce 2022 poklesla výše těchto dotací na 1 111 tis. Kč.

Tab. 14: Vývoj neinvestičních přijatých transferů dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
Neinvestiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů ústřední úrovně	3 175	9 854	7 116	3 181	2 310
Neinvestiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů územní úrovně	947	912	1 055	1 117	1 111

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

Obr. 10: Vývoj neinvestičních přijatých transferů dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

4.2.4.2 Investiční přijaté transfery

I v případě investičních transferů provedla autorka analýzu dotací přijatých od veřejných rozpočtů ústřední a územní úrovně odděleně. Jednotlivé hodnoty pro každou kategorii uvádí Tabulka č. 15 a jejich vývoj graficky vystihuje Obrázek č. 11.

Kategorie investičních přijatých transferů od veřejných rozpočtů ústřední úrovně měla klesající trend. Roku 2018 jejich výše činila 3 540 tis. Kč, což byla zároveň i jejich nejvyšší vykázaná hodnota. Tohoto roku obdrželo město investiční transfery na financování dopravní infrastruktury, kdy se konkrétně jednalo o výstavbu chodníku v ulici Pod Horami ve výši 3 539 648,29 Kč. Další roky činily transfery 598 tis. Kč, 450 tis. Kč a v roce 2021 pokračoval pokles až na hodnotu 60 tis. Kč. V roce 2022 nebyl vykázán žádný investiční transfer, který by plynul z rozpočtů ústřední úrovně.

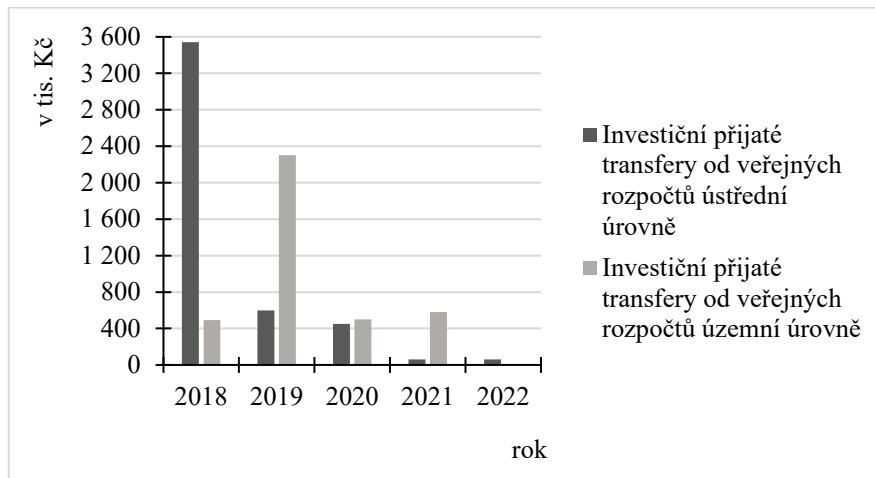
U investičních dotací z rozpočtů územní úrovně byl pozorován rostoucí vývoj. V roce 2018 dosahovala jejich výše hodnoty 492 tis. Kč. Velký nárůst o 367,68 % na částku 2 301 tis. Kč byl zachycen v roce 2019. Následující roky přinesly pokles, přičemž v roce 2022 transfery činily pouze 60 tis. Kč.

Tab. 15: Vývoj investičních přijatých transferů dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
Investiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů ústřední úrovně	3 540	598	450	60	není uvedeno
Investiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů územní úrovně	492	2 301	500	580	60

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

Obr. 11: Vývoj neinvestičních přijatých transferů dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

4.3 Vývoj výdajové stránky rozpočtů v letech 2018 – 2022

Tato kapitola se zaměřuje na výdajovou stránku rozpočtů města Horní Bříza. Jejím cílem je analýza jednotlivých skupin výdajů, které jsou rozděleny na základě rozpočtů vybraného města do dvou základních kategorií, běžné a kapitálové výdaje. Pro indikaci toho, kam plynou finanční prostředky této municipality, jsou jednotlivé třídy výdajů podrobněji rozebrány v následujících podkapitolách. Vývoj těchto dvou kategorií je zachycen v Tabulce č. 16, ze které vyplývá, že dominantnější jsou běžné výdaje, podílející se na celkových výdajích 80,04 %. U běžných výdajů lze pozorovat rostoucí vývoj. Nejnižší hodnoty nabývaly na začátku sledovaného období ve výši 64 168 tis. Kč. Dalšími analyzovanými roky se v průměru hodnota těchto výdajů zvyšovala o 2 000 tis. Kč a v roce 2022 dosahovaly svého maxima 73 285 tis. Kč. Kapitálové výdaje se na celkových výdajích podílejí pouze 19,96 %. V jejich případě byl naopak pozorován především klesající trend, přičemž nejvyšší hodnoty 34 891 tis. Kč dosahovaly roku 2018. V roce 2019 částka poklesla na 17 619 tis. Kč. Snižování těchto výdajů pokračovalo až do roku 2021, a to na sumu 7 719 tis. Kč. Koncem sledovaného období lze pozorovat mírný nárůst.

Tab. 16: Vývoj výdajové stránky rozpočtů v letech 2018 – 2022 dle rozpočtové skladby (v tis. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
Běžné výdaje	64 168	66 438	68 134	70 651	73 285
Kapitálové výdaje	34 891	17 619	16 050	7 719	9 168
Výdaje celkem	99 059	84 056	84 183	78 370	82 454

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

4.3.1 Běžné výdaje

Pavlásek & Hejduková (2011) definují běžné výdaje jako opakující se položky, jejichž výše se dá snadno odhadnout a díky tomuto, je lze dobře rozpočtovat.

Ve svých rozpočtech člení město Horní Bříza běžné výdaje do těchto kategorií:

- výdaje na platy a obdobné související výdaje,
- výdaje na neinvestiční nákupy a související výdaje,
- neinvestiční transfery soukromoprávním subjektům,
- neinvestiční transfery veřejnoprávním osobám a mezi peněžními fondy téže osoby a platby daní,
- neinvestiční transfery obyvatelstvu,
- neinvestiční transfery a související platby do zahraničí,
- výdaje na náhrady a nezpůsobenou újmu,
- ostatní neinvestiční výdaje (Rozpočty města Horní Bříza, 2018 – 2022).

Vzhledem k tomu, že se ve sledovaném období 2018 – 2022 neinvestiční transfery a související platby do zahraničí, výdaje na náhrady za nezpůsobenou újmu a ostatní neinvestiční výdaje objevují zcela výjimečně, nezabývá se jimi tato práce podrobněji.

4.3.1.1 Výdaje na platy a obdobné související výdaje

Tato kategorie se na celkových běžných výdajích města podílí 31 % a představuje tak jejich druhou nejpočetnější kategorii. Výdaje na platy a obdobné související výdaje zahrnují platy, výdaje na ostatní platby za provedenou práci, povinné a zákonné pojistné placené zaměstnavatelem a výdaje na odměny za užití duševního vlastnictví. Zmíněné kategorie jsou uvedeny v Tabulce č. 17, ze které plyne, že všechny položky s výjimkou výdajů na odměny za užití duševního vlastnictví měly rostoucí tendenci. Nejvýznamnějšími částkami byly platy, přičemž jejich nárůst během sledovaných let činil

v průměru 33,57 %. Výdaje na ostatní platy za provedenou práci vykazovaly kolísavý trend. Nejvyšší hodnoty 3 323 tis. Kč dosahovaly v roce 2019 a nejnižší částku 3 008 tis. Kč zas v roce 2018. Povinné a zákonné pojistné placené zaměstnavatelem byla druhou nejpodstatnější kategorií, v rámci výdajů na platy a obdobně související výdaje. I zde byl zaznamenán rostoucí vývoj s celkovým průměrným navýšením o 47,72 %. Výdaje na odměny za užití duševního vlastnictví naopak vykazovaly průměrný pokles o 90,48 % oproti původní hodnotě.

Tab. 17: Vývoj výdajů na platy a obdobně souvisejících výdajů dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
Platy	11 203	11 960	12 411	13 527	14 964
Výdaje na ostatní platy za provedenou práci	3 008	3 323	3 190	3 080	3 070
Povinné a zákonné pojistné placené zaměstnavatelem	4 438	4 670	4 954	5 187	6 5656
Výdaje na odměny za užití duševního vlastnictví	42	29	0	3	4

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

4.3.1.2 Výdaje na neinvestiční nákupy a související výdaje

Výdaje na neinvestiční nákupy a související výdaje se podílejí na celkových běžných výdajích města 46 % a tvoří tak jejich největší část.

Do této kategorie řadí město Horní Bříza:

- nákup materiálu,
- úroky a ostatní finanční výdaje,
- nákup vody, paliv a energie,
- nákup služeb,

- ostatní nákupy,
- výdaje související s neinvestičními nákupy, příspěvky, náhrady a věcné dary,
- výdaje na některé úpravy hmotných věcí a pořízení některých práv k hmotným věcem.

Uvedené kategorie jsou souhrnně uspořádány do Tabulky č. 18, ze které lze pozorovat, že nejpodstatnější výdaje představují nákupy služeb. Ty mají v letech 2018 – 2022 rostoucí charakter, avšak následuje pokles z původní hodnoty 13 742 tis. Kč (v roce 2020) na 13 704 tis. Kč (roku 2021). Poté byl opět pozorován růst kdy tyto výdaje v roce 2022 činily 16 077 tis. Kč. Ostatní nákupy, zahrnující opravy a udržování, programové vybavení, cestovné, pohoštění a další ostatní nákupy jinde nezařazené, zaznamenaly především růst, po mírném poklesu v roce 2019. Poté lze pozorovat navýšení z hodnoty 14 253 tis. Kč na 15 655 tis. Kč zaznamenané mezi lety 2020 a 2021. V roce 2022 došlo k poklesu o 3 768 tis. Kč. Kategorie výdajů na nákup vody, paliv a energie vykazovala kolísavý trend, k čemuž mohly přispět různé aspekty, např. dopady celosvětové pandemie Covidu-19 či počátek války na Ukrajině v roce 2022, kdy se zvýšily ceny energií i paliv. Počátkem zkoumaného období město vykázalo pokles z 4 912 tis. Kč na 3 543 tis. Kč, přičemž tento trend následoval i v dalších dvou letech a koncem roku 2021 se tyto výdaje snížily o 1 911 tis. Kč. Významnou kategorií byly také výdaje na nákup materiálu, obsahující výdaje na prádlo, oděv a obuv, knihy, učební pomůcky a tisk, drobný dlouhodobý majetek a nákup materiálu jinde nezařazený. Tato skupina vykazovala celkový nárůst z původní hodnoty 2 026 tis. Kč (zachycené v roce 2018) na hodnotu 2 237 tis. Kč (vykázané roku 2022). Výdaje související s neinvestičními nákupy, příspěvky, náhrady a věcné dary za celé sledované období vzrostly o 56,14 %. Naopak u výdajů za úroky a ostatní finanční výdaje byl pozorován pokles o 71,79 %. Nejméně zastoupenými byly v rámci rozpočtů města výdaje na některé úpravy hmotných věcí a pořízení některých práv k hmotným věcem, které byly vykázány pouze v roce 2020 ve výši 2 tis. Kč.

Tab. 18: Vývoj výdajů na neinvestiční nákupy a související výdaje dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
Nákup materiálu	2 026	2 410	2 845	2 015	2 237
Úroky a ostatní finanční výdaje	39	32	20	24	11
Nákup vody, paliv a energie	4 912	3 543	3 504	3 001	4 612
Nákup služeb	10 868	13 003	13 742	13 704	16 007
Ostatní nákupy	7 722	7 501	14 253	15 655	11 887
Výdaje související s neinvestičními nákupy, příspěvky, náhrady a věcné dary	472	804	806	793	737
Výdaje na některé úpravy hmotných věcí a pořízení některých práv k hmotným věcem	není uvedeno	není uvedeno	2	není uvedeno	není uvedeno

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

4.3.1.3 Neinvestiční transfery

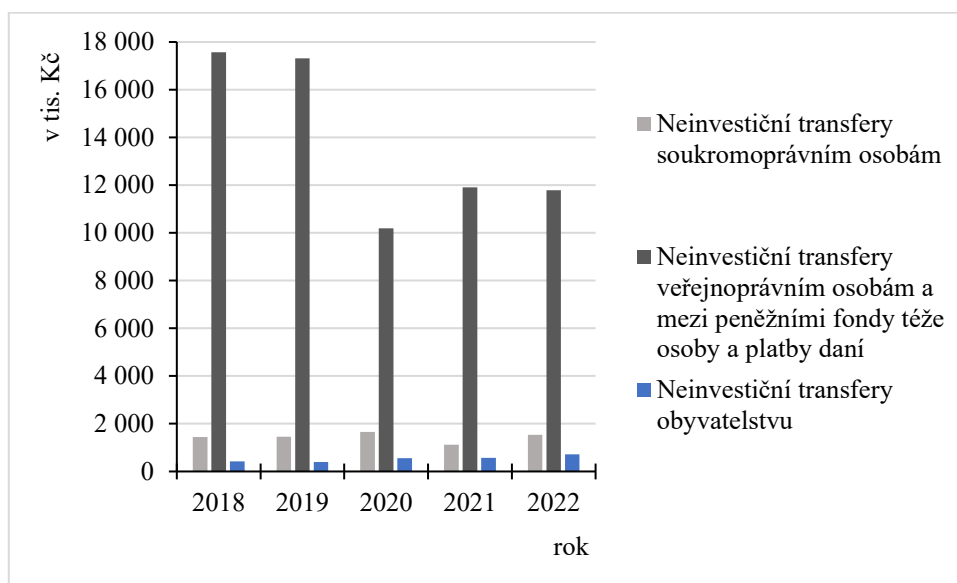
V rámci této podkapitoly jsou shrnuty neinvestiční transfery soukromoprávním subjektům, neinvestiční transfery veřejnoprávním subjektům a mezi peněžními fondy téhož subjektu a platby daní a neinvestiční transfery obyvatelstvu. Kategorie neinvestičních transferů veřejnoprávním subjektům a mezi peněžními fondy téhož subjektu a platby daní zahrnuje neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně, neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím a ostatní neinvestiční transfery jiným veřejným rozpočtům, platby daní a další povinné platby. Neinvestiční transfery soukromoprávním subjektům tvoří neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím a také neinvestiční transfery podnikatelům. Vývoj jednotlivých kategorií je zachycen v Tabulce č. 19 a na Obrázku č. 12.

Tab. 19: Vývoj výdajů na neinvestiční transfery dle rozpočtové skladby v letech 2018 –2022 (v tis. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
Neinvestiční transfery soukromoprávním osobám	1 439	1 460	1 661	1 121	1 532
Neinvestiční transfery veřejnoprávním osobám a mezi peněžními fondy téže osoby a platby daní	17 574	17 309	10 192	11 910	11 791
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	425	394	554	567	718

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

Obr. 12: Vývoj výdajů na neinvestiční transfery dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

Nejvyšší výdaje byly zachyceny ve skupině neinvestičních transferů veřejnoprávním osobám a mezi peněžními fondy téže osoby a platby daní, kde je zároveň možné pozorovat klesající trend. Výše 17 754 tis. Kč z roku 2018 poklesla na hodnotu 11 791 tis. Kč, kterou město vykázalo roku 2022. Nejmenší výdaje představovaly neinvestiční transfery, které měly naopak rostoucí charakter. Od začátku sledovaného období došlo k celkovému nárůstu o 31,06 %. Neinvestiční transfery soukromoprávním osobám měly také rostoucí charakter, vykázaný v období 2018 – 2020, kdy se částka z původních 1 439

tis. Kč zvýšila na 1 661 tis. Kč. Poté následoval v roce 2021 pokles na hodnotu 1 121 tis. Kč. Roku 2022 nastal opět růst a tyto transfery dosahovaly hodnoty 1 532 tis. Kč.

4.3.2 Kapitálové výdaje

Provazníková (2015) popisuje kapitálové výdaje jako výdaje, které jsou určené především na financování dlouhodobých, zpravidla investičních potřeb, jejichž délka přesahuje období jednoho rozpočtového roku a lze zde nalézt i souvislosti se splácením půjček na financování investic. Kapitálové výdaje se člení na výdaje na investiční nákupy a související výdaje, nákup akcií a majetkových podílů, investiční transfery, investiční půjčené prostředky, investiční převody Národnímu fondu a ostatní kapitálové výdaje. Tyto výdaje představují v průměru 20 % celkových výdajů. Město Horní Bříza ve svých rozpočtech uvádí kapitálové výdaje zahrnující investiční nákupy a související výdaje, které je možné členit na pořízení dlouhodobého nehmotného majetku, pořízení dlouhodobého hmotného majetku a pozemky. Dále jsou zde zahrnuty i investiční transfery plynoucí neziskovým a podobným organizacím. Investiční transfery však analýze podrobeny nebudou, neboť se v rozpočtech města vyskytovaly pouze v prvních dvou sledovaných letech. Vývoj těchto výdajů je zachycen v Tabulce č. 20.

Tab. 20: Vývoj kapitálových výdajů dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	300	193	134	237	169
Pořízení dlouhodobého hmotného majetku	33 029	15 265	15 899	6 959	8 859
Pozemky	1 061	61	16	522	140

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

Výdaje na pořízení dlouhodobého hmotného majetku představují největší podíl na celkových kapitálových výdajích. Během sledovaných let došlo k poklesu. V roce 2018 výše těchto výdajů činila 33 029 tis. Kč, protože město mělo velké kapitálové výdaje, které úzce souvisejí s touto kategorií kapitálových výdajů, např. došlo k nákupu elektromobilu, přístrojů a zařízení (Město Horní Bříza, 2024h). Roku 2019 následovalo snížení výdajů na 15 265 tis. Kč. Následující rok město vydalo o 634 tis. Kč více než v roce předešlém. Roku 2021 výdaje na pořízení dlouhodobého hmotného majetku činily pouze 6 959 tis. Kč, což bylo v rámci sledovaného období nejméně. V posledním roce

došlo k nárůstu výdajů o 1 900 tis. Kč. Druhou nejzastoupenější kategorií byly výdaje na pořízení dlouhodobého nehmotného majetku, kdy byl opět zaznamenán celkový pokles v rámci sledovaných let. Roku 2018 činily výdaje rovných 300 tis. Kč. V letech 2019 a 2020 pokračoval klesající trend. Růst ve výši 103 tis. Kč byl zaznamenán roku 2021. V posledním roce město vydalo pouze 169 tis. Kč na pořízení dlouhodobého majetku. Výdaje na pozemky představovaly v rozpočtech města nejmenší část kapitálových výdajů. I zde byl opět pozorován klesající trend. Nejvyšších výdajů město dosáhlo roku 2018, přičemž jejich výše činila 1 061 tis. Kč, a naopak nejnižších bylo dosaženo v roce 2020 v hodnotě pouhých 16 tis. Kč.

4.4 Finanční analýza hospodaření města Horní Bříza v letech 2018 – 2022

Autorka se v této kapitole věnuje komplexní finanční analýze hospodaření města Horní Bříza s důrazem na klíčové ukazatele. Jedná se o ukazatele zaměřující se na příjmovou a výdajovou stránku rozpočtů, ukazatele salda, finanční stability a soběstačnosti. Dále jsou zde řešeny také ukazatele likvidity a zadluženosti tohoto města.

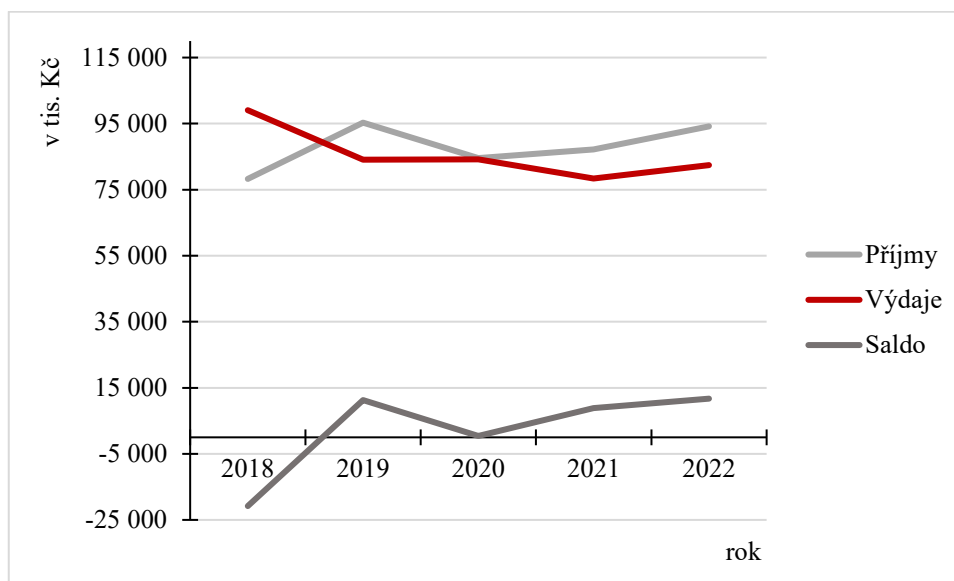
4.4.1 Analýza příjmové a výdajové strany rozpočtu

4.4.1.1 Ukazatel salda rozpočtu

Saldo rozpočtu je klíčovým ukazatelem finančního zdraví obce. V jednoduchosti řečeno, se jedná o rozdíl mezi celkovými příjmy a celkovými výdaji za určité období, na jehož základě se určuje, zda územní samosprávný celek hospodařil s přebytkem (příjmy převyšují výdaje), deficitem (výdaje převyšují příjmy) či vyrovnaným rozpočtem (vyrovnanost příjmů a výdajů). Szarowská a kol. (2018) však upozorňují, že samotná výše salda pro komplexní hodnocení není dostatečná. Je proto nutná analýza salda v delším časovém horizontu a interpretovat jej v kontextu specifické situace obce. V případě, že by dlouhodobě převyšoval deficit nad přebytkem, je nutné sledovat i míru zadlužení územně samosprávného celku, aby dluhová služba nepředstavovala neúnosnou zátěž pro budoucí rozpočty.

$$\text{Celkové příjmy} - \text{celkové výdaje} = \pm \text{saldo příjmů a výdajů}$$

Obr. 13: Vývoj salda rozpočtu v letech 2018 – 2022

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

4.4.1.2 Ukazatel salda běžného rozpočtu na jednoho obyvatele

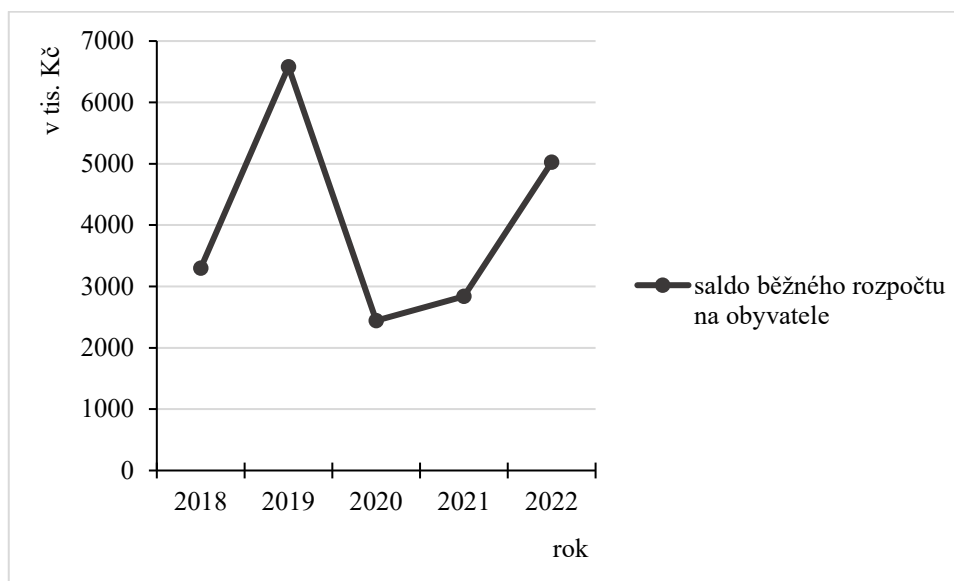
Ukazatel salda běžného rozpočtu na jednoho obyvatele je možné, dle Opluštilové (2012), využívat pro porovnání finanční stability mezi obcemi a městy. Tento ukazatel umožňuje objektivní posouzení hospodaření dané municipality s ohledem na velikost její populace a slouží jako vodítko pro srovnání s jinými. Vývoj a hodnoty tohoto ukazatele pro město Horní Bříza jsou uvedeny v Tabulce č. 21 a na Obrázku č.14.

Tab. 21: Ukazatel salda běžného rozpočtu na obyvatele v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
Saldo běžného rozpočtu na 1 obyvatele	3 297	6 581	2 443	2 837	5 024

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

Obr. 14: Vývoj ukazatele salda běžného rozpočtu na obyvatele v letech 2018 – 2022

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

4.4.1.3 Ukazatel finanční stability

Ukazatel finanční stability se zaměřuje na podíl vlastních příjmů na celkových příjmech a informuje tak o míře závislosti města či obce na transferech z vyšších úrovních rozpočtů. Čím vyšší je však podíl vlastních příjmů, tím je municipalita finančně stabilnější a méně závislá na externím zdroji financování. Malíková (2019) konkretizuje, že v případě vlastních příjmů, jsou myšleny všechny vlastní příjmy města či obce, bez přijatých dotací, jelikož právě ty velmi ovlivňují místní rozpočty. Kurpin a kol. (2018) uvádějí doporučené rozmezí 50–70 %, ve kterých by se měl tento ukazatel pohybovat, avšak pro české obce a města zde platí, že čím vyšších hodnot je dosaženo, tím je finanční zdraví obce lepší. Hodnoty ukazatele finanční stability města Horní Bříza jsou uvedeny v Tabulce č. 22, z níž je patrné, že v rámci sledovaných let měl ukazatel rostoucí tendenci. Nejnižší hodnoty 85,66 % bylo dosaženo v roce 2019, naopak nejvyšší hodnotu 96,30 % město vykázalo v roce 2022.

Tab. 22: Ukazatel finanční stability města Horní Bříza v letech 2018 – 2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Vlastní příjmy (v tis. Kč)	70 099	81 627	75 460	82 261	90 689
Celkové příjmy (v tis. Kč)	78 253	95 292	84 581	87 199	94 170
Ukazatel stability (v %)	89,58	85,66	89,22	94,34	96,30

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

4.4.1.4 Ukazatel soběstačnosti

Ukazatelem soběstačnosti je dle Svobodové (2023) hodnocena schopnost obcí a měst financovat své běžné výdaje pouze z vlastních příjmů. Čím vyšší hodnoty tento ukazatel dosahuje, tím je daná municipalita méně závislá na dotacích a stává se tak více soběstačnou. Důležitým faktorem je zde velikost rozsahu přenesené působnosti, neboť obce s větším rozsahem dostávají větší příspěvky ze státního rozpočtu, čímž je ovlivněna hodnota tohoto ukazatele. Město Horní Bříza měla poměrně vyrovnaný vývoj ukazatele soběstačnosti. Nejmenší míru soběstačnosti dosahovala tato municipalita roku 2018, kdy tento ukazatel nabýval hodnoty 109,24 %. Naopak nejvyšší míry soběstačnosti bylo dosaženo roku 2022, přičemž tato míra činila 123,75 %. Hodnoty tohoto ukazatele v rámci sledovaných let jsou zaznamenány v Tabulce č. 23.

Tab. 23: Ukazatel soběstačnosti města Horní Bříza v letech 2018 – 2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Vlastní příjmy (v tis. Kč)	70 099	81 627	75 460	82 261	90 689
Běžné výdaje (v tis. Kč)	64 168	66 438	68 134	70 651	73 285
Ukazatel soběstačnosti (v %)	109,24	122,86	110,75	116,43	123,75

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

4.4.2 Ukazatele likvidity

Pojem likvidita lze vyjádřit jako schopnost určitého subjektu hradit své závazky včas a v plné výši, jinak řečeno se jedná o dostatek finančních prostředků potřebných na pokrytí splatných dluhů. Růčková (2021) však upozorňuje, že by výsledky těchto analýz měly být interpretovány za delší časové období, aby nedošlo ke zkreslení výsledků krátkodobými výkyvy. V této práci jsou pro analýzu likvidity města Horní Bříza využity ukazatele okamžité a běžné likvidity.

4.4.2.1 Běžná likvidita

Ukazatel běžné likvidity, který je sledován v rámci soustavy informativních a monitorujících ukazatelů (zkráceně SIMU Monitoring) hospodaření obcí, posuzuje schopnost municipality hradit své krátkodobé závazky z dostupných likvidních prostředků, kterými jsou oběžná aktiva. Hodnotu ukazatele lze získat jako poměr oběžných aktiv ke krátkodobým závazkům. Podkladová data pro tuto analýzu lze nalézt

v rozvaze. Pokud je hodnota tohoto ukazatele menší než 1, znamená to, že město není schopno hradit své krátkodobé závazky a hrozí mu platební neschopnost.

Tab. 24: Ukazatel běžné likvidity v letech 2018 – 2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Oběžná aktiva (v tis. Kč)	74 245	81 662	82 038	88 447	100 626
Krátkodobé závazky (v tis. Kč)	11 794	9 895	6 962	6 110	9 249
Ukazatel běžné likvidity	6,30	8,25	11,78	14,48	10,88

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

Z Tabulky č. 24 je patrné, že hodnota ukazatele běžné likvidity měla rostoucí trend. Z původní hodnoty 6,30 (zaznamenané roku 2018) došlo ke zvýšení na 14,48 (roku 2021). V roce 2022 došlo k mírnému poklesu tohoto ukazatele na hodnotu 10,88. Na základě uvedených skutečností je možné konstatovat, že město Horní Bříza vykazuje velmi vysokou běžnou likviditu, kdy doporučené hodnoty 1,5–2,5 jsou několikanásobně překročeny a lze z toho vyvodit, že disponuje dlouhodobě vysokými úsporami.

4.4.2.2 Okamžitá likvidita

Ukazatel okamžité likvidity je velmi podobný ukazateli běžné likvidity, avšak v rámci tohoto jsou zahrnuty pouze nejlikvidnější aktiva, která utvářejí skupinu finančního majetku. Hodnota ukazatele okamžité likvidity poskytuje přesný údaj o tom, jakou část krátkodobých závazků je municipalita schopna splatit z finančních prostředků, které má v daný okamžik k dispozici. Podkladová data jsou opět čerpána z rozvahy. Růčková (2021) doporučuje držet hodnotu tohoto ukazatele v rozmezí 0,9–1,1. MFČR však žádné kritické ani doporučené hodnoty neuvádí. Nedostatek likvidity v dlouhodobém horizontu, může zapříčinit platební neschopnost obce, která přestává být solventní a narůstá její zadlužování.

Tab. 25: Ukazatel okamžité likvidity v letech 2018 – 2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Finanční majetek (v tis. Kč)	63 542	74 086	74 836	82 260	93 747
Krátkodobé závazky (v tis. Kč)	11 794	9 895	6 962	6 110	9 249
Ukazatel okamžité likvidity	5,39	7,49	10,75	13,46	10,14

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

I tento ukazatel, jak uvádí Tabulka č. 25, vykazuje rostoucí trend, zejména v letech 2018 – 2021, kdy došlo k celkovému navýšení hodnoty tohoto ukazatele o 8,08. V posledním sledovaném roce 2022 došlo k nepatrnému poklesu na hodnotu 10,14. I zde jsou pozorovány nadprůměrné hodnoty, než uvádí v literaturě, což vypovídá o tom, že město Horní Bříza mělo ve všech sledovaných obdobích dostatek finančních prostředků k úhradě okamžitě splatných dluhů.

4.4.3 Ukazatele zadluženosti

Růčková (2021) uvádí, že ukazatele zadluženosti jsou využívány pro posouzení míry, do jaké obec financuje své aktivity cizími zdroji. V rámci analýzy zadluženosti autorka využívá výši dluhu na jednoho obyvatele, podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům, výši dluhu k saldu běžného rozpočtu, ukazatele dluhové služby a podílu dluhové služby a dluhové kapacity. Jednotlivé ukazatele jsou podrobněji popsány v následujících podkapitolách.

4.4.3.1 Výše dluhu na jednoho obyvatele

Král (2018) ve své práci popisuje tento ukazatel jako výši dluhu obce, kterou nese jeden její obyvateľ. Lze jej vypočítat jako podíl celkového dluhu dané municipality ku počtu obyvatel. Samotná hodnota ukazatele není důležitá tolik, jako jeho trend v průběhu zkoumaných let. Pozitivní je především klesající trend, neboť ten indikuje to, že obci se daří její dluhy splácet a snižovat. Hlavním faktorem, který ovlivňuje trend tohoto ukazatele, je kladné provozní saldo, které ukazuje, že municipalita generuje potřebné zdroje pro úhradu svých dluhů.

Tab. 26: Výše dluhu na jednoho obyvatele v letech 2018 – 2022 (v Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
Celkový dluh	3 499 000	2 796 000	2 269 000	1 391 000	688 000
Počet obyvatel	4 237	4 213	4 180	4 136	4 091
Výše dluhu na jednoho obyvatele	825,82	663,66	542,82	336,32	168,17

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

Z Tabulky č. 26 lze pozorovat klesající trend, který značí to, že se městu dařilo jeho dluh splácet a snižovat tak jeho zadlužení. Roku 2018 dosahoval ukazatel hodnoty 825,82 Kč na jednoho obyvatele. Na konci sledovaného období se podařilo snížit hodnotu, která připadala na jednoho obyvatele na pouhých 168,17 Kč, což značilo celkový pokles o 657,65 Kč. Snížení celkového dluhu bylo zapříčiněno postupným splácením půjčky od Státního fondu životního prostředí, kterou město využilo k financování sanace skládky, přičemž zůstatek této půjčky byl roven celkovému dluhu města v roce 2022, tedy částce 688 tis. Kč.

4.4.3.2 Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům

Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům představuje dle Vodákové (2013), jak velká část majetku obce je financována cizími zdroji. Tento ukazatel je klíčovým pro věřitele obce, neboť díky němu mohou zjistit, jak se daná municipalita zadlužuje k financování aktiv. Ministerstvo financí doporučuje, aby se hodnota ukazatele pohybovala pod hranicí 25 %, pro zamezení vzniku rizika toho, že věřitelé územnímu samosprávnému celku přestanou dále půjčovat či budou požadovat vysoké úroky. Dle údajů uvedených v Tabulce č. 27 je zřejmé, že město snižovalo ve sledovaném období podíl cizích zdrojů ke svým celkovým aktivům a že se ani zdaleka nepřibližovalo kritické hodnotě, na kterou upozorňuje MFČR. Nejvyššího podílu dosáhlo město roku 2018, kdy hodnota ukazatele činila 3,01 %. V následujících letech docházelo k postupnému poklesu, přičemž nejnižšího podílu 1,38 % bylo dosaženo roku 2021. Konec sledovaného období přinesl mírné navýšení na 1,75 %, což lze vyjádřit jako meziroční nárůst o 0,37 %.

Tab. 27: Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům v letech 2018 – 2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Cizí zdroje (v tis. Kč)	15 605	13 004	9 561	7 863	10 355
Celková aktiva (v tis. Kč)	518 165	542 007	554 670	568 644	590 624
Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %)	3,01	2,40	1,72	1,38	1,75

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

4.4.3.3 Výše dluhu k saldu běžného rozpočtu

Ukazatel výše dluhu k saldu běžného rozpočtu dle Svobodové (2023) informuje o tom, za jak dlouho by územní samosprávný celek byl schopen splatit své dluhy z přebytku běžného rozpočtu. Tento ukazatel dále umožňuje pozorovat, zda je municipalita schopna generovat dostatek zdrojů pro splácení svých závazků. Obec jej může využít pro rozhodnutí, zda je vhodné si vzít půjčku, kdy takto zjistí, jestli je vůbec schopna tento závazek splatit a popřípadě za jak dlouho. Němcová (2017) uvádí, že pokud je hodnota tohoto poměru rovna jedné, obec splatí celý dluh za jeden rok. Výsledky ukazatele se tedy většinou udávají v letech, přičemž by neměla být překročena hranice 5 let. Hodnoty tohoto ukazatele vykazuje Tabulka č. 28. Pro lepší interpretaci byly výsledky vzhledem k jejich nízkým hodnotám převedeny na týdny. Zkoumaná municipalita by byla schopna splatit svůj dluh ve všech zkoumaných obdobích poměrně rychle. Nejdelší doba pro splacení dluhu města činila 13,02 týdnů, která byla vypočítána roku 2018. V následujícím roce došlo ke zkrácení této doby na pouhých 5,24 týdne. V roce 2020 došlo opět k navýšení této doby na 11,55 týdne a v dalším roce tato hodnota opět klesla. Nejnižší dobu město vykázalo roku 2022, přičemž by doba splacení dluhu činila pouhých 1,74 týdne.

Tab. 28: Výše dluhu k saldu běžného rozpočtu v letech 2018 – 2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Celkový dluh (v tis. Kč)	3 499	2 796	2 269	1 391	688
Saldo běžného rozpočtu (v tis. Kč)	13 970	27 725	10 211	11 735	20 553
Výše dluhu k saldu běžného rozpočtu (v týdnech)	13,02	5,24	11,55	6,16	1,74

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

4.4.3.4 Ukazatel dluhové služby

Král (2018) ve své práci uvádí, že tento ukazatel se vyjadřuje jako poměr dluhové služby a dluhové základny, kdy výsledek poukazuje na to, kolik procent běžných příjmů obce představují výdaje na splácení dluhů (úroky, splátky jistiny, leasingy). Dluhová základna je tvořena příjmy ze tříd 1 – 4, ke kterým se vztahuje dluhová služba. MFČR upozorňuje, že hodnota vyšší než 30 % je považována za negativní. Důležité je upozornit na to, že ukazatel nebere v úvahu celkové zadlužení obce, ale pouze výdaje, které byly na toto zadlužení vynaloženy.

Tab. 29: Ukazatel dluhové služby v letech 2018 – 2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Dluhová služba (v tis. Kč)	742	735	547	903	714
Celkové příjmy (v tis. Kč)	78 253	95 292	84 581	87 199	94 170
Ukazatel dluhové služby (v %)	0,95	0,77	0,65	1,04	0,76

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

Vývoj ukazatele dluhové služby města Horní Bříza zachycuje Tabulka č. 29. Z ní je patrné, že se tato municipalita ani zdaleka nepřiblížila ke kritické hodnotě uváděné MFČR. Nejvyšší hodnoty 1,04 % dosáhlo město v roce 2021. Naopak nejnižší výše tohoto ukazatele byla zaznamenána roku 2020, kdy jeho hodnota činila pouhých 0,65 %.

4.4.3.5 Podíl dluhové služby a dluhové kapacity

Dle poznatků Opluštilové (2012) ukazatele demonstrují, zda a s jakou rezervou je územní samosprávný celek schopen hradit své závazky, které se týkají zadlužení, z přebytku svého běžného rozpočtu. Dluhová kapacita představuje rozdíl běžných příjmů a běžných výdajů bez započtení výdajů na dluhovou službu. Tyto ukazatele je možné uplatnit pro srovnání schopnosti obcí splácet své dluhy, dále pro hodnocení vývoje hospodaření dané municipality a v neposlední řadě také pro plánování budoucích činností municipality. Martincová (2016) informuje, že územní samosprávný celek se nachází v dobré finanční kondici, pokud hodnota dluhové kapacity převyšuje hodnotu dluhové služby. Na základě provedené analýzy v letech 2018 – 2022 lze konstatovat, že město Horní Bříza je schopno zcela bez problémů splácet své dluhy z běžného salda rozpočtu. Navíc této municipalitě zbývá poměrně velké množství vlastních zdrojů, které může využít například pro financování případného deficitu kapitálového rozpočtu. Z Tabulky č. 30 vyplývá, že největšího očištěného salda dosáhlo město roku 2019, kdy tento zůstatek činil 97,35 %. Naopak nejnižší zůstatek 92,32 % byl vykázán roku 2021.

Tab. 30: Vývoj podílu dluhové služby a dluhové kapacity v letech 2018 – 2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Dluhová služba (v tis. Kč)	742	735	547	903	714
Dluhová kapacita (v tis. Kč)	14 010	27 758	10 231	11 759	20 565
Ukazatel dluhové služby (v %)	5,30	2,65	5,35	7,68	3,47

Zdroj: zpracováno autorkou dle údajů z MONITOR (2024), 2024

5 Analýza a porovnání hospodaření příspěvkových organizací města Horní Bříza

Tato kapitola se věnuje finančnímu hospodaření vybraných příspěvkových organizací, které zřídilo město Horní Bříza. Jelikož tato municipalita založila především vzdělávací zařízení, rozhodla se autorka pro analýzu následujících příspěvkových organizací:

- Masarykova základní škola Horní Bříza,
- 1. Mateřská škola Horní Bříza – ves,
- 2. Mateřská škola Horní Bříza.

Cílem je zjistit, jak moc jsou jednotlivé organizace finančně závislé na svém zakladateli, prozkoumat, jak velkých rozdílů v rámci jejich činnosti dosahují a je zde provedena analýza ukazatelů likvidity. Veškeré podklady pro tuto analýzu jsou čerpány z MONITORU – kompletního přehledu veřejných financí, který je dostupný online a interních materiálů, které poskytlo město Horní Bříza.

5.1 Představení příspěvkových organizací

5.1.1 Masarykova základní škola Horní Bříza

Masarykova základní škola je příspěvkovou organizací tohoto města od 1. 1. 2003. Areál školy tvoří 4 pavilony – z nichž 2 jsou učebnové (konkrétně pavilony A1 a A4), následuje pavilon tělocvičen (A3) a školní jídelna (A2). Ke škole náleží sportovní atletický stadion a tenisové kurty. Ve školním roce 2023/2024 navštěvuje Masarykovu základní školu celkem 470 žáků, převážně se jedná o děti z Horní Břízy, ale také děti z Trnové, Hromnice, Žilova, Tatiné, Stýskal, Nekmíře a dalších přilehlých obcí. Celkem je v tomto školním roce zřízeno 22 tříd, kdy 12 z nich se nachází na 1. stupni, 9 na 2. stupni a tato škola má zavedenou i 1 speciální třídu. Dozor nad žáky vykonává 32 učitelů, 6 vychovatelek, 14 asistentů pedagoga, 8 správních zaměstnanců a 6 kuchařek. V čele školy stojí od 1. 7. 2017 Mgr. Helena Winkelhöferová. Výuka je postavena na základě Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání Masarykovy základní školy Horní Bříza. Tato škola nabízí pro své žáky i širokou nabídku (cca 30) zájmových kroužků v oblasti přírodovědné, společenskovední, estetické a sportovní, které jsou spravovány Střediskem volného času při Masarykově základní škole (zkráceně SVC při Masarykově ZŠ). Kromě své vzdělávací činnosti vykonává škola

také doplňkovou činnost v oblastech pronájmu sportovních zařízení školy, pronájmu prostor k organizaci vzdělávacích a kulturně společenských akcí, dále se zabývá vedením mzdového a provozního účetnictví (Masarykova základní škola Horní Bříza, 2024b).

5.1.2 1. Mateřská škola Horní Bříza – ves

Mateřská škola Horní Bříza – ves, která se nachází v dolní části města (odtud její název) je stejně jako základní škola, příspěvkovou organizací města od 1. 1. 2003. Jedná se o čtyřtřídní mateřskou školu, v hlavní budově jsou tři třídy (Berušky, Motýlci a Papoušci), další třída (Dráčci) se nachází na odloučeném pracovišti, nedaleko hlavní budovy a Městského úřadu. Funkci ředitelky vykonává od roku 2020 paní Jitka Čepcová. Na děti dohlíží celkem 10 učitelek. Obě tyto pracoviště disponují vlastními zahradami s herními prvky a stravování dětí je zajišťováno vlastní školní jídelnou (1. Mateřská škola Horní Bříza – ves, 2024).

5.1.3 2. Mateřská škola Horní Bříza

Druhá mateřská škola, též zajišťující předškolní vzdělání se nachází v horní části města a jako obě předchozí školy ji od 1. 1. 2003 řadí město mezi své příspěvkové organizace. Ředitelkou je od roku 2020 Bc. Lucie Školová. Tato mateřská škola se člení celkem na 3 třídy – Sluníčka, Berušky, Kuřátka. V mateřské škole se o děti stará celkem 12 učitelek. Stravování zajišťuje i v tomto předškolním vzdělávacím zařízení vlastní školní jídelna (2. Mateřská škola Horní Bříza, 2024).

5.2 Analýza přijatých příspěvků a tvorba fondů příspěvkových organizací

Tato kapitola pojednává o tom, jak vybrané příspěvkové organizace nakládají s finančními prostředky, zejména s příjmy, plynoucími z různých zdrojů. Školské právnické osoby jsou určitou formou právnických osob, které municipality zakládají za účelem poskytování vzdělání. Jelikož se jedná o ekonomické subjekty, jsou tyto organizace povinny vést účetnictví a vykazovat tak své hospodaření. V této práci je především sledováno, jak vybrané příspěvkové organizace nakládají s přijatými peněžními prostředky, které jim plynou z různých zdrojů. Pro tento účel jsou zde vymezeny přijaté příspěvky na provoz, fond reprodukce majetku, rezervní fond a fond kulturních a sociálních potřeb (FKSP), které byly vykázány v Závěrečných účtech města

Horní Bříza v letech 2018 – 2022. Nejprve jsou zde ve stručnosti popsány již zmíněné položky příspěvků a fondů. Následuje komentář zjištěných poznatků uvedených v Tabulkách č. 32 – 34.

Přijaté příspěvky na provoz

Jakubcová (2019) vymezuje přijaté příspěvky na provoz jako hlavní finanční zdroje příspěvkových organizací. Mezi tyto příspěvky je možné řadit především dotace na mzdy a ostatní neinvestiční výdaje, které plynou zejména od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (zkráceně MŠMT). Dalšími důležitými příjmy jsou příspěvky na provoz, které získávají příspěvkové organizace od svého zřizovatele, tyto transfery jsou výhradně určeny pro hlavní činnost dané organizace. V tomto případě je zřizovatelem město Horní Bříza. Municipalita ve svých Závěrečných účtech za roky 2018 – 2022 uvádí jednotlivé výše příspěvků, které byly zřízeným příspěvkovým organizacím poskytnuty. Největší transfer těmto organizacím činil 8 950 tis. Kč, který byl poskytnut roku 2022. Nejnižší příspěvek byl naopak zaznamenán v roce 2018, přičemž jeho částka činila pouze 6 190 tis. Kč. Podrobný přehled těchto příspěvků uvádí Tabulka č. 31, ze které je zřejmé, že výše těchto transferů měla v jednotlivých letech rostoucí tendence, což ovlivnil nárůst žáků evidovaných ve zvolených školských zařízeních.

Tab. 31: Přehled přijatých příspěvků na provoz příspěvkových organizací v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
Výše příspěvku	6 190	7 460	8 450	8 470	8 950

Zdroj: zpracováno autorkou dle Závěrečných účtů města Horní Bříza (2018-2022)

Fond kulturních a sociálních potřeb (FKSP)

FKSP je upravován zákonem č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů, dle kterého je sestavován z přidělu ročního objemu výdajů na platy a jejich náhrady, mzdy a náhrady mezd, odměny za pracovní pohotovost, ostatní odměny a ostatní plnění za vykonanou práci. Musí být sestaven rozpočet tohoto fondu a způsoby jeho čerpání. Vyúčtování skutečného přidělu probíhá v rámci účetní závěrky. Prostředky fondu musí být vedeny odděleně, na samostatném bankovním účtu v bance, odkud jsou dále čerpány peněžní prostředky pro kulturní, sociální, a další potřeby zaměstnanců.

Fond reprodukce majetku

Též označován jako fond investic slouží dle Jakubcové (2019) pro tvorbu prostředků potřebných na pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, úhradu majetku ve vlastnictví municipality, ale využívaného školským zařízením pro svou činnost. Tento fond musí být schválen zřizovatelem příspěvkové organizace a je tvořen odpisy, investičními dotacemi, příspěvků od zřizovatele, státními fondy, příspěvků, dary a výnosy plynoucími z prodeje dlouhodobého hmotného majetku.

Rezervní fond

Podhorský & Svobodová (2003) informují, že rezervní fond je využíván příspěvkovými organizacemi pro ukládání finančních prostředků v případě vykazování zlepšeného výsledku hospodaření (tj. zisku) a jejich zřizovatel tento úkon schválil. V rámci tohoto fondu jsou evidovány i dotace (konkrétně peněžní prostředky z těchto dotací), pokud je danou příspěvkovou organizací jejich celková výše nevyčerpána.

Tab. 32: Přehled přijatých příspěvků a fondů Masarykovy základní školy Horní Bříza v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
Rezervní fond	500	276	503	683	560
Fond reprodukce majetku	144	589	1 089	1 295	584
FKSP	278	398	399	652	539
Přijaté příspěvky na provoz	36 356	33 172	37 872	40 724	44 738

Zdroj: zpracováno autorkou dle Závěrečných účtů města Horní Bříza (2018-2022)

Tab. 33: Přehled přijatých příspěvků a fondů 1. Mateřské školy Horní Bříza – ves v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
Rezervní fond	22	12	80	198	129
Fond reprodukce majetku	549	415	450	479	144
FKSP	76	120	99	99	140
Přijaté příspěvky na provoz	7 037	8 525	9 801	9 906	10 158

Zdroj: zpracováno autorkou dle Závěrečných účtů města Horní Bříza (2018-2022)

Tab. 34: Přehled přijatých příspěvků a fondů 2. Mateřské školy Horní Bříza v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
Rezervní fond	6	5	148	2	133
Fond reprodukce majetku	511	391	429	444	584
FKSP	68	94	154	29	24
Přijaté příspěvky na provoz	5 171	5 993	6 828	7 806	8 655

Zdroj: zpracováno autorkou dle Závěrečných účtů města Horní Bříza (2018-2022)

Z Tabulek č. 32 – 34 je zřejmé, že **přijaté transfery na provoz příspěvkových organizací** v rámci jejich hospodaření zcela dominují a je zde zřejmý rostoucí charakter těchto částek. Nejvyšší hodnoty přijatých příspěvků na provoz lze pozorovat u Masarykovy základní školy, jelikož je ze všech příspěvkových organizací, zřízených městem, největší a navštěvuje ji velký počet žáků. Nejméně příspěvků ve výši 33 172 tis. Kč obdržela tato organizace v roce 2019. Naopak nejvyšších přijatých transferů na provoz bylo dosaženo v roce 2022, kdy se jednalo o částku 44 738 tis. Kč. Co se týká obou mateřských škol, zde je poměrně vyrovnaný trend těchto příspěvků, možná o něco více příspěvků přijala 1. Mateřská škola, přičemž nejvyšší částka byla pozorována ve výši 10 158 tis. Kč v roce 2022. Také 2. Mateřská škola dosáhla v tomto roce nejvyšších příspěvků na provoz, a to v celkové výši 8 655 tis. Kč.

Další významnou položkou je **fond reprodukce majetku**, kde jsou poměrně vyrovnané hodnoty jednotlivých školských zařízení, avšak vzhledem ke své velikosti vykazovala vyšších částek opět Masarykova základní škola, která v roce 2021 dosáhla nejvyšší hodnoty 1 295 tis. Kč. Naopak nejmenší hodnotu vykazovala roku 2018 ve výši 144 tis. Kč. Stejně hodnoty dosáhla v roce 2022 i 1. Mateřská škola Horní Bříza, u které se jednalo taktéž o nejnižší částku. Nejvyšší hodnoty 549 tis. Kč rezervního fondu dosáhla v roce 2018. Hodnoty rezervního fondu u 2. Mateřské školy byly poměrně vyrovnané a nacházely se v rozmezí od 391 do 584 tis. Kč.

U **FKSP** vykazovala nejvyšších hodnot Masarykova základní škola, kdy roku 2021 dosáhla na částku 652 tis. Kč, což byla nejvyšší hodnota v rámci sledovaných let. Hodnoty FKSP u obou mateřských škol byly v relativně stejné výši, kromě období 2021 – 2022, kdy 2. Mateřská škola vykazovala hodnoty 29 a 24 tis. Kč. U rezervních fondů taktéž svými hodnotami dominuje Masarykova základní škola, přičemž výše vykázaných částek byla poměrně stabilní, kromě výkyvu v roce 2019, kdy došlo k poklesu na 276 tis. Kč. Mateřské školy se ani zdaleka hodnotami nepřibližovaly základní škole, neboť nejsou tak veliké, nedosahovaly takových zisků a nenavštěvuje je takový počet žáků jako Masarykovu základní školu. Nejvyšších hodnot u 1. Mateřské školy bylo dosaženo v letech 2021 – 2022, kdy se jejich výše pohybovala v rozmezí 129 – 198 tis. Kč. 2. Mateřská škola Horní Bříza měla v rezervním fondu nejvyšší hodnoty v letech 2020 a 2022, a to v rozmezí 133 – 148 tis. Kč.

5.3 Analýza výše příspěvků školským zařízením od jejich zřizovatele

Tato podkapitola zkoumá příspěvky jednotlivým školským zařízením plynoucích od Města Horní Bříza. Podrobný přehled je uveden v Tabulce č. 35.

Tab. 35: Přehled příspěvků na činnost školských zařízení od města Horní Bříza v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
Masarykova základní škola	4 500	5 300	5 700	5 700	6 000
1. Mateřská škola Horní Bříza – ves	855	1 150	1 440	1 460	1 550
2. Mateřská školy Horní Bříza	835	1 010	1 310	1 310	1 400

Zdroj: zpracováno autorkou dle interních materiálů od Mgr. Petra Kozy (osobní komunikace, 14. 4. 2024)

Na základě údajů uvedených v Tabulce č. 35 je možné konstatovat, že největších příspěvků od svého zřizovatele se dostávalo ve sledovaných letech Masarykově základní škole, přičemž tyto příspěvky byly několikanásobně vyšší v porovnání s mateřskými školami, zřízených tímto městem. Největší hodnotu těchto příspěvků lze pozorovat v roce 2022 ve výši 6 000 tis. Kč. Naproti tomu v tomto roce obdržela 1. Mateřská škola pouze 1 550 tis. Kč a 2. Mateřská škola částku 1 400 tis. Kč. Tyto rozdíly byly způsobeny nepoměrem ve velikosti organizací i jejich rozdílnými počty žáků. Nejméně příspěvků plynulo od města Horní Bříza školským zařízením v roce 2018, přičemž základní škole byla poskytnuta částka 4 500 tis. Kč, 1. Mateřská škola obdržela příspěvek ve výši 855 tis. Kč a 2. Mateřské škole bylo poskytnuto o 20 tis. Kč méně, tedy 835 tis. Kč.

Na základě těchto interních informací, lze v porovnání s předchozí kapitolou konstatovat, že se město na celkových příspěvcích, plynoucích těmto příspěvkovým organizacím, podílí zhruba osminovým podílem.

5.4 Analýza a porovnání výsledků hospodaření příspěvkových organizací

Tato podkapitola se zabývá výsledky hospodaření příspěvkových organizací zřízených městem Horní Bříza v letech 2018 – 2022.

5.4.1 Hospodaření Masarykovy základní školy Horní Bříza

Základní škola jakožto právnická osoba má svou právní subjektivitu a je velmi závislá na svém zřizovateli, v tomto případě na městě Horní Bříza, které ji poskytuje různé transfery na provoz. V rámci své činnosti vykonává hlavní činnost, kterou je především poskytování vzdělání žákům a dále doplňkovou činnost, zajišťující škole další příjmy. Jelikož se jedná o zvláštní typ právnické osoby, je povinna vést účetnictví, ze kterého zjišťuje svůj hospodářský výsledek, jakožto rozdíl mezi náklady a výnosy. Hodnoty dosažených výsledků hospodaření za sledované období jsou znázorněny v Tabulce č. 36.

Tab. 36: Výsledky hospodaření Masarykovy základní školy v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
Náklady	38 586	35 646	38 881	42 587	48 758
Výnosy	38 988	36 222	39 499	43 025	48 968
Výsledek hospodaření	403	576	618	438	210

Zdroj: zpracováno autorkou, dle MONITOR (2024), 2024

Z Tabulky č. 36 lze pozorovat, že výnosy i náklady mají převážně rostoucí trend, kromě mírného poklesu v roce 2019, kdy došlo u obou sledovaných veličin ke snížení jejich hodnoty o přibližně 2 tis. Kč. Největší nákladovou položku představuje spotřeba energií a vzápětí za ní jsou ostatní služby. Tato příspěvková organizace dosahuje výnosů, tedy příjmů, jak z hlavní, tak z doplňkové činnosti, avšak největším zdrojem příjmů jsou přijaté transfery od zřizovatele a od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). Nejvyššího výsledku hospodaření, konkrétně zisku ve výši 618 tis. Kč, dosáhla základní škola v roce 2020, kdy to bylo zřejmě způsobené vyššími transfery, kvůli probíhající pandemii Covid-19. Naopak nejnižšího přebytkového hospodaření bylo dosaženo v posledním sledovaném roce 2022, kdy zisk činil pouhých 210 tis. Kč.

5.4.2 Hospodaření 1. Mateřské školy Horní Bříza – ves

I v případě této příspěvkové organizace jsou v rámci výkazů pozorovány hlavní činnost a doplňková činnost, která jí zajišťuje potřebné příjmy na její provoz. Většinou však tyto částky nepostačují, a tak jsou zde velké finanční pomoci od zřizovatele, které napomáhají příspěvkové organizaci ke generaci zisku. I zde představují největší položku v nákladech spotřeba energie a ostatní služby. Jednotlivé výsledky hospodaření v analyzovaných letech jsou uvedeny v Tabulce č. 37. V té lze pozorovat, že hodnoty v jednotlivých letech velice kolísaly. Nejprve zde byl zaznamenán veliký růst, kdy ze zisku 10 tis. Kč, dosaženého v roce 2018, došlo ke zvýšení na částku 159 tis. Kč. V roce 2020 však započal pozvolný pokles dosahovaného zisku, kdy nejnižší hodnotu 23 tis. Kč vykázala 1. Mateřská škola v roce 2022.

Tab. 37: Výsledky hospodaření 1. Mateřské školy Horní Bříza – ves v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
Náklady	7 842	9 191	10 254	10 505	11 026
Výnosy	7 852	9 350	10 373	10 568	11 049
Výsledek hospodaření	10	159	119	63	23

Zdroj: zpracováno autorkou, dle MONITOR (2024), 2024

5.4.3 Hospodaření 2. Mateřské školy Horní Bříza

Pro tuto příspěvkovou organizaci, platí vše, co bylo uvedené u předchozích školských zařízení, podrobených této analýze. Jednotlivé výsledky hospodaření jsou zaznamenány v Tabulce č. 38, kde lze pozorovat také kolísavý trend výsledků hospodaření. Nejnižšího zisku dosáhla 2. Mateřská škola v roce 2022, kdy částka činila 67 tis. Kč. Naopak nejvyšší dosažený zisk byl evidován v roce 2019, kdy dosahoval výše 153 tis. Kč, což bylo oproti roku 2018 o 44 tis. Kč více.

Tab. 38: Výsledky hospodaření 2. Mateřské školy Horní Bříza v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022
Náklady	5 809	6 564	7 221	8 512	9 359
Výnosy	5 919	6 717	7 292	8 643	9 426
Výsledek hospodaření	109	153	71	131	67

Zdroj: zpracováno autorkou, dle MONITOR (2024), 2024

5.5 Analýza a porovnání příspěvkových organizací – ukazatele likvidity

Tato podkapitola se zabývá ukazateli likvidity vybraných školských zařízení, které zřídilo město Horní Bříza. Jak bylo uvedeno v předešlých kapitolách, likvidita vyjadřuje, zda ekonomický subjekt disponuje dostatečným množstvím peněžních prostředků a je tak schopen splácet své závazky včas. I zde jsou analyzovány dva stěžejní ukazatele likvidity, běžná a okamžitá likvidita, které podrobněji popisují následující podkapitoly.

5.5.1 Ukazatel běžné likvidity příspěvkových organizací

Hodnoty běžné likvidity pro jednotlivá školská zařízení uvádí Tabulka č. 39. Z té je zřejmé, že nejvyšší likvidity v celém sledovaném období dosahovala 2. Mateřská škola, kdy nejvyšší hodnoty bylo dosaženo roku 2018. Poté lze pozorovat mírný pokles hodnoty ukazatele pro tuto příspěvkovou organizaci, avšak i při nejnižší sledovaného hodnotě 1,48, zaznamenané v roce 2020 se ani zdaleka neblížila kritické hodnotě 1. Poměrně dobře si vedla také 1. Mateřská škola, kdy byl opět zaznamenán mírný pokles hodnot tohoto ukazatele. Nejvyšší hodnota činila 1,87 a jí bylo dosaženo na počátku sledovaného období, tedy roku 2018. Naopak nejnižší hodnotu vykazuje rok 2022, kdy běžná likvidita činila 1,39, zde už je mírný sklon ke kritické hodnotě, nad kterou je doporučováno tuto likviditu udržovat. Nejhuře si zpočátku sledovaného období vedla základní škola, která se roku 2018 s hodnotou běžné likvidity 1,15, blížila kritické hodnotě nejvíce a škola tak byla ohrožena, že by se mohla dostat do platebních potíží. Naštěstí pro tuto příspěvkovou organizaci, se již od následujícího roku sledovaného období od kritické hodnoty oddálila a v roce 2019 ukazatel běžné likvidity dosahoval výše 1,63. Poté byla roku 2021 zaznamenána nejvyšší hodnota ukazatele pro tuto příspěvkovou organizaci, která činila 1,83. Roku 2022 však došlo opět k mírnému poklesu na hodnotu 1,48. K tomuto zlepšení v rámci hodnot běžné likvidity přispělo zejména to, že základní škola během sledovaných let postupně snižovala své krátkodobé závazky, což mohlo být zapříčiněno např. vyššími příspěvky na provoz od zřizovatele. Naproti tomu je třeba dodat, že obě mateřské školy nevykazují ani zdaleka takových hodnot oběžných aktiv jako základní škola, což lze označit jako důvod, proč dosahují pozitivnějších hodnot sledovaného ukazatele.

Tab. 39: Ukazatel běžné likvidity vybraných příspěvkových organizací v letech 2018 – 2022

Ukazatel běžné likvidity	Rok				
	2018	2019	2020	2021	2022
Masarykova základní škola Horní Bříza	1,15	1,63	1,53	1,83	1,48
1. Mateřská škola Horní Bříza – ves	1,87	1,47	1,69	1,59	1,39
2. Mateřská škola Horní Bříza	2,25	2,05	1,87	1,84	1,95

Zdroj: zpracováno autorkou, dle MONITOR (2024), 2024

Na základě hodnot z Tabulky č. 39 lze závěrem shrnout, že z hlediska běžné likvidity si nejlépe, mezi vybranými příspěvkovými organizacemi města, stála 2. Mateřská škola, vzápětí za ní, se nacházela 1. Mateřská škola a na posledním místě zůstala Masarykova základní škola Horní Bříza, která byla v roce 2018 téměř ohrožena platební neschopností.

5.5.2 Ukazatel okamžité likvidity příspěvkových organizací

Tab. 40: Ukazatel okamžité likvidity vybraných příspěvkových organizací v letech 2018 – 2022

Ukazatel okamžité likvidity	Rok				
	2018	2019	2020	2021	2022
Masarykova základní škola Horní Bříza	0,41	1,46	1,13	1,67	1,30
1. Mateřská škola Horní Bříza – ves	1,63	1,36	1,55	1,48	1,21
2. Mateřská škola Horní Bříza	2,03	1,88	1,48	1,68	1,77

Zdroj: zpracováno autorkou, dle MONITOR (2024), 2024

V Tabulce č. 40 lze pozorovat, že 2. Mateřská škola opět dosahuje nejvyšších hodnot tohoto ukazatele. Tyto hodnoty jsou několikrát větší, než doporučené rozmezí a lze tedy říci, že si i v rámci okamžité likvidity stojí tato příspěvková organizace více než dobře. Nejvyšší hodnoty 2,03 dosáhla roku 2018. Poté došlo k poklesu na hodnotu 1,48,

jenž zaznamenával rok 2020. Poté došlo opět k navýšení o 0,29 na hodnotu 1,77 v roce 2022. I 1. Mateřská škola si vedla v kontextu sledovaných let také dobře a její hodnoty ukazatele okamžité likvidity byly oproti ideálnímu intervalu taktéž vyšší. Nejnižší hodnoty 1,21, která se těmto limitům nejvíce přibližovala, dosáhla tato příspěvková organizace v roce 2022, což bylo způsobeno tím, že vykazované hodnoty krátkodobého finančního majetku a krátkodobých závazků se k sobě přibližovaly. Naopak nejvyšší hodnoty 1,63 bylo dosaženo v roce 2018 což bylo o 0,42 více než na konci pozorovaného období. Nejnižších hodnot ukazatele okamžité likvidity dosahovala, stejně jako u předchozího ukazatele základní škola, která se v roce 2018 pohybovala dokonce pod hranicí doporučeného rozmezí. V tomto roce tedy nebyla základní škola schopna v daný okamžik dostát svým krátkodobým závazkům a byla na hranici platební neschopnosti. Tato skutečnost mohla být zapříčiněna nízkou vykázanou hodnotou krátkodobého finančního majetku oproti krátkodobým závazkům. V následujícím roce 2019, se však dokázala hodnota ukazatele posunout až nad doporučenou mez, kdy vykazovaná hodnota činila 1,46. To bylo, dle autorčina názoru způsobeno poklesem krátkodobých závazků a nárůstem hodnoty krátkodobého finančního majetku. V roce 2020 se tato příspěvková organizace nacházela v doporučeném rozmezí, přičemž vykazovaná hodnota činila 1,13. Nejvyšší hodnotu 1,67 lze pozorovat v roce 2021 a roku 2022 byl zaznamenán pokles o 0,37 na hodnotu 1,30.

Dle Tabulky č. 40 autorka shrnuje, že i z hlediska okamžité likvidity si nejlépe, mezi vybranými příspěvkovými organizacemi města vedly 2. Mateřská škola a 1. Mateřská škola. I v tomto případě nejhorších výsledků dosahuje Masarykova základní škola, která v roce 2018, nebyla schopna okamžité úhrady svých krátkodobých závazků a nacházela se na hranici platební neschopnosti.

5.6 Závěr analýzy hospodaření příspěvkových organizací

Autorka provedením analýzy hospodaření příspěvkových organizací, které zřídilo město Horní Bříza došla k následujícím závěrům.

Masarykova základní škola Horní Bříza, v porovnání s dalšími školskými zařízeními, dosahovala vyšších hodnot, co se přijatých příspěvků na její provoz, tvorby fondů a výsledků hospodaření týče. Tato skutečnost je dána především tím, že základní škola je několikrát větší organizací než mateřské školy, které se dále ve městě Horní Bříza

nacházejí, proto potřebuje více prostředků na její financování a je schopna dosahovat větších výsledků hospodaření než zbylé dvě organizace.

Obě zkoumané mateřské školy, konkrétně tedy 1. Mateřská škola Horní Bříza – ves a 2. Mateřská škola Horní Bříza dosahovaly v rámci přijatých příspěvků na provoz, tvorby fondů a výsledků hospodaření výrazně nižších hodnot. Naopak v rámci analýzy ukazatelů likvidity si tyto příspěvkové organizace počínaly daleko lépe než Masarykova základní škola, která se dokonce v roce 2018 pohybovala na hranici kritické hodnoty pro ukazatel běžné likvidity a pro ukazatel okamžité likvidity se v tomto roce nacházela dokonce pod doporučovanou hranicí, kdy byla ohrožena platební neschopností.

Z analýzy dále vyplynulo, že město Horní Bříza se na celkových příspěvcích, které plynou příspěvkovým organizacím, podílí zhruba osminovým podílem, což lze vzhledem k velikosti města a jeho finančním možnostem, označit za přiměřenou míru účasti na financování svých příspěvkových organizací.

Závěr

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo zhodnocení ekonomické činnosti konkrétního města a na základě zjištěných skutečností doporučit řešení ke zlepšení stávajícího stavu. Dílčím cílem práce bylo vyhodnocení hospodaření příspěvkových organizací s využitím finanční analýzy.

Nejprve byla v bakalářské práci zpracována teoretická východiska zaměřena na veřejnou správu a problematiku obcí v České republice. Praktická část byla řešena na příkladu konkrétního města, kterým bylo město Horní Bříza.

Nejprve byla provedena analýza vývoje rozpočtů v letech 2018 – 2022, ze které vyplývá, že město ve všech sledovaných obdobích schvalovalo deficitní rozpočty, které byly ale ve skutečnosti, tedy kromě roku 2018, přebytkové. Schodkový rozpočet v roce 2018 byl způsoben velkými kapitálovými výdaji. V dalších letech byly skutečné rozpočty přebytkové, což zapříčinila zejména změna novely RUD v roce 2018, kdy byl zvýšen podíl obcí na DPH a došlo k posílení kritéria počtu žáků. V dalších letech byly přebytky způsobeny dopady vládních opatření, která souvisela s onemocněním Covid-19.

Dále je zpracována analýza příjmové stránky rozpočtů ve sledovaném období 2018 – 2022, která vykazovala kolísající tendenci a je z ní zřejmé, že největší část příjmů představovaly daňové příjmy. Dalšími významnými příjmy byly nedaňové příjmy, kdy jejich největší část představovaly místní poplatky z vybraných činností a služeb. Nejvyšší částku z místních poplatků tvořily poplatky za obecní systém odpadového hospodářství. Přijaté transfery byly také podstatnou částí příjmů, kdy tyto transfery město využívalo především na financování potřeb zřízených příspěvkových organizací či na rozsáhlé investice, které se týkaly hlavně infrastruktury v tomto městě.

Výdajová stránka má oproti příjmové spíše klesající tendenci, přičemž největších výdajů město dosáhlo v roce 2018, které souvisely s rozsáhlými kapitálovými výdaji, zejména v oblasti infrastruktury a nákupy dlouhodobého majetku. Co se týče běžných výdajů, město se drželo poměrně vyrovnaných částek, přičemž nejvyšší hodnoty bylo dosaženo v roce 2022, kdy došlo k nepatrnému nárůstu v oblasti platů.

Kapitola věnována samotné finanční analýze hospodaření města Horní Bříza obsahuje vybrané důležité ukazatele, na jejichž základě autorka hodnotí ekonomickou situaci tohoto města jako velmi příznivou, neboť dosahuje vysokých hodnot, a to u ukazatelů

salda běžného rozpočtu na obyvatele, finanční stability a soběstačnosti týče. Město Horní Bříza dosahuje i poměrně vysokých hodnot běžné i okamžité likvidity, z čehož plyne, že je schopné ve všech sledovaných obdobích dostát svým krátkodobým závazkům a není tak ohroženo platební neschopností. Ovšem i v případě zadluženosti si tato municipalita stojí více než dobře a z provedené analýzy vyplynulo, že město během sledovaného období výrazně snížilo výši dluhu na jednoho obyvatele, což ovlivnila především skutečnost, že město splácelo půjčku na sanaci skládky. Dále se městu podařilo snížit podíl cizích zdrojů ke svým celkovým aktivům, což je pro město více než příznivé v případě budoucích potřeb cizího kapitálu. Výše dluhu k saldu běžného rozpočtu měla také klesající trend a z tohoto ukazatele vyplývá, že by v roce 2022 bylo město schopno splatit svůj dluh za pouhých 1,74 týdne. Ukazatelé dluhové služby a podíl dluhové služby a dluhové kapacity hodnotí autorka také kladně.

Pro analýzu hospodaření příspěvkových organizací byly zvoleny Masarykova základní škola, 1. Mateřská škola Horní Bříza – ves a 2. Mateřská škola Horní Bříza.

Z analýzy hospodaření příspěvkových organizací vyplývá, že nejlépe si v oblasti přijatých příspěvků na provoz, tvorbě fondů a výsledků hospodaření vedla Masarykova základní škola Horní Bříza, což lze přisuzovat velikosti této základní školy. Naopak obě mateřské školy si vedly o poznání lépe v rámci ukazatelů likvidity. Zde byla Masarykova základní škola na hranici kritických hodnot a byla ohrožena platební neschopností. Z této analýzy dále plyne, že město Horní Bříza se podílí na celkových příspěvcích těchto organizací zhruba osminovým podílem, což lze dle autorky, vzhledem k velikosti města a jeho finančním možnostem označit, za přiměřenou míru účasti na financování svých příspěvkových organizací.

Závěrem práce tak navrhuje pouze minimální opatření, která mají přispět k udržení tohoto kladného hodnocení. Jelikož město vykazovalo ve sledovaném období přebytkové rozpočty, doporučuje autorka vytvoření finanční rezervy, která by kryla případně schodky rozpočtu či nějaké nahodilé události. K vytvoření přebytků přispěla především příjmová stránka rozpočtu, proto dále navrhuje městu, aby podpořilo výši těchto příjmů vytvořením příznivých a vhodných podmínek pro podnikatele či nové pracovníky, které by přispěly do rozpočtů zejména v oblasti daně z příjmů právnických a fyzických osob či daně z přidané hodnoty. Neboť právě daňové příjmy představují stěžejní část příjmů tohoto města.

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DPFO	Daň z příjmů fyzických osob
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPPO	Daň z příjmů právnických osob
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
Kč	Koruna česká
MFČR	Ministerstvo financí České republiky
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
n. d.	Není datováno
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
RUD	Rozpočtové určení daní
Sb.	Sbírka zákonů
SVČ	Středisko volného času
tis.	tisíce
ZDP	Zákon o daních z příjmů
ZŠ	Základní škola

Seznam použitých zdrojů

1. Mateřská škola Horní Bříza – ves. (2024). *O nás*. Dostupné 13. 4. 2024 z <https://www.1mshornibriza.cz/>
2. Mateřská škola Horní Bříza. (2024). *Home*. Dostupné 13. 4. 2024 z <https://www.2mshornibriza.cz/>
- Binek, J. (2008). *Hospodaření s majetkem obcí*. [Dizertační práce, Masarykova univerzita]. Digitální knihovna Masarykovy univerzity. https://is.muni.cz/th/fq7xb/HOSPODARENI_S_MAJETKEM_OBCI.pdf
- Běhounek, P. (n.d.). *Změny v daních z příjmů daňovým balíčkem 2021*. ASPI. https://www.aspi.cz/products/lawText/7/289776/1/2#c_820
- Český Statistický úřad (2006). *Necelých 15 km severně od Plzně leží město Horní Bříza*. Dostupné 12. 4. 2024 z https://www.czso.cz/csu/czso/13-3231-06-za_rok_2005-horni_briza
- Český Statistický úřad (2021). *Vše o území – Horní Bříza (okres Plzeň-sever)*. Dostupné 13. 4. 2024 z https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=v166__VUZEMI__43__558885#profil31609=page%3Dpozice-profilu%26pvo%3DPU-MOSZV-ORGPf%26rqup%3DA%26z%3DT%26f%3DTABULKA%26katalog%3D31609%26c%3Dv3~2__RP2021MP12DP31%26str%3Dv165%26clsp%3D31609%26zoomWindow%3Dtrue&w=
- Český Statistický úřad (2022). *Vše o území – Horní Bříza (okres Plzeň-sever)*. Dostupné 13. 4. 2024 z https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=v166__VUZEMI__43__558885#profil31609=page%3Dpozice-profilu%26pvo%3DPU-MOSZV-ORGPf%26rqup%3DA%26z%3DT%26f%3DTABULKA%26katalog%3D31609%26c%3Dv3~2__RP2022MP12DP31%26str%3Dv165%26clsp%3D31609%26zoomWindow%3Dtrue&w=
- Český Statistický úřad (2023). *Počet obyvatel v obcích – k 1. 1. 2023*. Dostupné 12. 4. 2024 z <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-1-1-2023>
- Domov pro osoby se zdravotním postižením Horní Bříza (2024). *O nás*. Dostupné 12. 4. 2024 z <https://www.domovhb.cz/o-nas/o-nas/>
- Havlan, P., & Janeček, J. (2013). *Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi*. Linde Praha.
- Hendrych, D., Čebišová, T., Kopecký, M., Mikule, V., Pomahač, R., Prášková, H., Staša, J., & Vopálka V. (2016). *Správní právo: Obecná část*. (9. vyd.). Nakladatelství C. H. Beck.
- Horní Bříza – Podrobné informace. (n.d.). <https://www.atlaso.cz/mista/horni-briza-podrobne-informace/>
- Hrozinková, E., & Novotný, V. (2008). *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.
- Jakubcová, B. (2019). *Financování základní školy jako příspěvkové organizace*. [Bakalářská práce, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích]. Digitální knihovna

JČU.

https://dspace.jcu.cz/bitstream/handle/20.500.14390/39771/Financovani_zakladni_skoly_jako_prispevkove_organizace.pdf?sequence=1

Kadeřábková, J., & Peková, J. (2012). *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. Wolters Kluwer Česká republika.

Kadečka, S. (2007). *Správní řád*. Wolters Kluwer Česká republika.

Káňa, P. (2007). *Základy veřejné správy*. (2. vyd.). Monatex.

Kočí, R. (2012). *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Leges.

Kopecký, M. (2017). *Zákon o obcích: komentář*. (3. vyd.). Wolters Kluwer Česká republika.

Kopecký, M. (2017). *Právní postavení obcí a krajů*. (2. vyd.). Wolters Kluwer Česká republika.

Král, M. (2018). *Hodnocení finančního zdraví obce* [Diplomová práce, České vysoké učení technické v Praze, Masarykův ústav vyšších studií]. Digitální knihovna ČVUT. https://dspace.cvut.cz/bitstream/handle/10467/74089/MU-DP-2018-Kral-Matej-DP_MUVS_Matej_Kral_Hodnoceni_financniho_zdravi_obce_2018.pdf?sequence=-1&isAllowed=y

Kukalová, G., Moravec, L., Weber, K., & Pfeiferová, D. (2022). *Potenciál daně z nemovitých věcí*. Deník veřejné správy. <https://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6831291>

Kurpin, A., Pak, H., & Ushakova, E. (2018). Problems of assessing the financial stability and security of municipalities. In I., Ilin & O., Kalinina (Eds.), *International Science Conference SPbWOSCE-2017*. (s. 2). Saint Petersburg University of Management Technologies and Economics, The Russian Presidential Academy of national economy and public administration. https://www.matec-conferences.org/articles/matecconf/pdf/2018/29/matecconf_spbwosce2018_01073.pdf

Lochmannová, A. (2017). *Veřejná správa: základy veřejné správy*. Computer Media.

Lorenc, J., & Kašpárková, J. (2017). *Rozpočtová skladba a účetnictví 2017: pro územní samosprávné celky*. (9. vyd.). M Lordy.

Malíková, K. (2019). *Finanční analýza města Šlapanice*. [Bakalářská práce, Masarykova univerzita]. Digitální knihovna Masarykovy univerzity. https://is.muni.cz/th/ovl1d/Bakalarska_prace_-_Kristyna_Malikova.pdf

Marková, H. (2008). *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta.

Martincová, T. (2016). *Finanční kondice vybrané obce*. [Diplomová práce, Masarykova univerzita]. Digitální knihovna Masarykovy univerzity. https://is.muni.cz/th/inwmc/DP_-_Martincova_Tereza.pdf

Masarykova základní škola Horní Bříza (2024a). *Přátelé z Villeneuve, Klenovce a Horní Břízy*. Dostupné 12. 4. 2024 z <https://www.zshornibriza.cz/zakladni-skola/projekty/pratele-z-villeneuve-klenovce-a-horni-brizy/>

Masarykova základní škola Horní Bříza (2024b). *Současnost*. Dostupné 13.4. 2024 z <https://www.zshornibriza.cz/zakladni-skola/soucasnost/>

- Město Horní Bříza (2024a). *Letecké fotografie*. Dostupné 12. 4. 2024 z <https://www.hornibriza.eu/seniori/volny-cas/fotogalerie-a-vida/letecke-fotografie/letecke-fotografie-51cs.html>
- Město Horní Bříza (2024b). *Krátce z historie*. Dostupné 12. 4. 2021 z <https://www.hornibriza.eu/obcan/infocentrum-pro-obcany-mesta/o-horni-brize/kratce-z-historie/>
- Město Horní Bříza (2024c). *Symboly města*. Dostupné 12. 4. 2024 z <https://www.hornibriza.eu/obcan/infocentrum-pro-obcany-mesta/o-horni-brize/symboly-mesta/>
- Město Horní Bříza (2024d). *Zastupitelstvo a rada*. Dostupné 12. 4. 2024 z <https://www.hornibriza.eu/mesto/zastupitelstvo-a-rada/>
- Město Horní Bříza (2024e). *Povinné informace*. Dostupné 12. 4. 2024 z <https://www.hornibriza.eu/urad-477/povinne-informace/>
- Město Horní Bříza (2024f). *Školy*. Dostupné 12. 4. 2024 z <https://www.hornibriza.eu/obcan/skoly/>
- Město Horní Bříza (2024g). *Spolky*. Dostupné 12. 4. 2024 z <https://www.hornibriza.eu/volny-cas/spolky/>
- Město Horní Bříza (2024h). *Závěrečný účet města za rok 2018*. https://www.hornibriza.eu/seniori/urad-477/uredni-deska/zaverecny-ucet-mesta-za-rok-2018-1674.html?kshow=51&hledej=&sort=1&order=0&show=1&archiv_rok=2019
- Město Horní Bříza (2024ch). *Závěrečný účet vč. zprávy o přezkumu hospodaření za rok 2019*. https://www.hornibriza.eu/seniori/urad-477/uredni-deska/zaverecny-ucet-vczpravy-o-prezkumu-hospodareni-za-r-2019-1860.html?kshow=51&hledej=&sort=1&order=0&show=1&archiv_rok=2020
- Město Horní Bříza (2024i). *Závěrečný účet vč. zprávy o přezkumu hospodaření za rok 2020*. https://www.hornibriza.eu/seniori/urad-477/uredni-deska/zaverecny-ucet-vczpravy-o-prezkumu-hospodareni-za-r-2020-2021.html?kshow=51&hledej=&sort=1&order=0&show=1&archiv_rok=2021
- Město Horní Bříza (2024j). *Závěrečný účet vč. zprávy o přezkumu hospodaření za rok 2021*. https://www.hornibriza.eu/seniori/urad-477/uredni-deska/zaverecny-ucet-vczpravy-o-prezkumu-hospodareni-za-r-2021-2156.html?kshow=51&hledej=&sort=1&order=0&show=1&archiv_rok=2022
- Město Horní Bříza (2024k). *Návrh závěrečného účtu města vč. zprávy o přezkumu hospodaření za rok 2022*. https://www.hornibriza.eu/seniori/urad-477/uredni-deska/navrh-zaverecneho-uctu-mesta-vczpravy-o-prezkumu-hospodareni-za-r-2022-2296.html?kshow=51&hledej=&sort=1&order=0&show=1&archiv_rok=2023
- Město Horní Bříza (2024l). *Obecně závazné vyhlášky města*. Dostupné 13. 4. 2024 z <https://www.hornibriza.eu/mesto/obecne-zavazne-vyhlasiky-mesta-1/schvalene-obecne-zavazne-vyhlasiky/>
- Ministerstvo financí České republiky (2018). *Vyhláška č. 192/2018 Sb., o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů*. Dostupné 13. 4. 2024 z <https://www.mfcr.cz/cs/kontrola-a-regulace/legislativa/legislativni-dokumenty/2018/vyhlasika-c-192-2018-sb-32987>

- MONITOR (2024). Město Horní Bříza (Plzeň – sever). Dostupné 12. 4. 2024 z <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00257770/prehled?rad=t&obdobi=2402>
- Němcová, L. (2017). *Hospodaření Nového Města na Moravě*. [Bakalářská práce, Masarykova univerzita]. Digitální knihovna Masarykovy univerzity. https://is.muni.cz/th/n4wx8/BAKALARSKA_PRACE_LUCIE_NEMCOVA.pdf
- Opluštilová, I. (2012). *Finanční zdraví obcí a jeho regionální diferenciaci*. [Disertační práce, Masarykova univerzita]. Digitální knihovna Masarykovy univerzity. https://is.muni.cz/th/tg8xi/DisP_Oplustilova_final.pdf
- Partnerství mezi městy Horní Bříza – Vielleneuve sur Yonne (2024a). *O partnerských městech*. Dostupné 12. 4. 2024 z <https://partnerstvihb-vsy.webnode.cz/o-partnerskych-mestech/>
- Partnerství mezi městy Horní Bříza – Vielleneuve sur Yonne (2024b). *Naše akce*. Dostupné 12. 4. 2024 z <https://partnerstvihb-vsy.webnode.cz/akce/>
- Pavlásek, V., & Hejduková, P. (2011). *Veřejné finance a daně v České republice*. (2. vyd.). Nava.
- Peková, J., Pilný, J., & Jetmar, M. (2005). *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. (2. vyd.). ASPI.
- Peková, J., Pilný, J., & Jetmar, M. (2012). *Veřejný sektor – řízení a financování*. Wolters Kluwer Česká republika.
- Peková, J. (2004). *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Management Press.
- Peková, J. (2011). *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Wolters Kluwer Česká republika.
- Peková, J., Pilný, J., & Jetmar, M. (2012) *Veřejný sektor – řízení a financování*. Wolters Kluwer Česká republika.
- Peková, J. & Pilný, J. (1998). *Veřejná správa a finance*. Codex Bohemia.
- Podhorský, J. & Svobodová, J. (2003). *Účetnictví příspěvkových organizací 2003*. (2. vyd.). ANAG.
- Pomahač, R., Bařa, R., Handrliva, J. & Špaček, D. (2013). *Veřejná správa*. Beckovy mezioborové učebnice.
- Prošková, L. (2021). *Historie Horní Břízy*. Dostupné 12. 4. 2024 z https://plzensky.denik.cz/zpravy_region/historie-horni-brizy-20210716.html
- Provazníková, R. (2015). *Financování měst, obcí a regionů – teorie a praxe*. (3. vyd.). GRADA Publishing. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/kniha/financovani-mest-obci-a-regionu-teorie-a-praxe-2513/>
- Růčková, P. (2021). *Finanční analýza – metody, ukazatele, využití v praxi*. (7. vyd.). GRADA Publishing. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/e-kniha/financni-analyza-7-aktualizovane-vydani-1721101/#>
- Sedmíhradská, L. (2003). Rozpočtový proces obcí v ČR. *Sborník mezinárodní konference finance a účetnictví ve vědě, výuce a praxi* (s. 2). VŠE Praha. <https://nb.vse.cz/~sedmih/zlin-2003.pdf>
- Sedmíhradská, L. (2015). *Rozpočtový proces obcí*. Wolters Kluwer Česká republika.

- Svoboda, I. & Schelle, K. (2006). *Základy organizace veřejné správy*. KEY Publishing.
- Svobodová, T. (2023). *Finanční analýza obce (případová studie obce Račice-Pístovice)*. [Bakalářská práce, Masarykova univerzita]. Digitální knihovna Masarykovy univerzity. https://is.muni.cz/th/kfk7k/Bakalarska_prace_1.pdf
- Szarowská, I., Majerová, I., & Šebestová, J. (2018). *Indikátory finanční stability pro potřeby obcí*. Český finanční a účetní časopis, 2018 (1), 25-45. DOI: 10.18267/j.cfuc.508
- Toth, P., Michlová, R., Trhlínová Khendriche, Z., Vochozková, J. & Hesoun, R. (2014). *Ekonomické aktivity obcí a měst*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.
- Villeneuve sur Yonne (2024). Villeneuve sur Yonne. Dostupné 12. 4. 2024 z <https://www.villeneuve-yonne.fr/>
- Vodáková, J. (2013). *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Wolters Kluwer Česká republika.
- Vyhláška č. 192/2018 Sb., o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů
- Vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě
- Zákon č. 36/1960 Sb., o územním členění státu
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník v platném znění
- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
- Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí
- Zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích
- Zákon č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání (školský zákon)
- Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích
- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Seznam tabulek

Tab. 1: Přehled místních spolků města Horní Bříza	34
Tab. 2: Vývoj schválených rozpočtů města Horní Bříza v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)	35
Tab. 3: Vývoj rozpočtů po změnách v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)	36
Tab. 4: Vývoj skutečného plnění rozpočtů v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)	37
Tab. 5: Vývoj příjmové stránky rozpočtů v letech 2018 – 2022 dle rozpočtové skladby (v tis. Kč).....	38
Tab. 6: Vývoj daní z příjmů fyzických a právnických osob – souhrnně v letech 2018 – 2022 dle rozpočtové skladby (v tis. Kč)	39
Tab. 7: Vývoj daně z přidané hodnoty v letech 2018 – 2022 dle rozpočtové skladby (v tis. Kč)	40
Tab. 8: Vývoj daní a poplatků z vybraných činností a služeb dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč).....	42
Tab. 9: Vývoj daně z nemovitých věcí dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč).....	43
Tab. 10: Vývoj příjmů z vlastní činnosti a odvodů přebytků organizací s přímým vztahem dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč).....	45
Tab. 11: Vývoj sankčních plateb a vratek transferů dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)	46
Tab. 12: Vývoj ostatních nedaňových příjmů dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)	47
Tab. 13: Vývoj kapitálových příjmů dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)	47
Tab. 14: Vývoj neinvestičních přijatých transferů dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)	49
Tab. 15: Vývoj investičních přijatých transferů dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)	50

Tab. 16: Vývoj výdajové stránky rozpočtů v letech 2018 – 2022 dle rozpočtové skladby (v tis. Kč)	52
Tab. 17: Vývoj výdajů na platy a obdobně souvisejících výdajů dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč).....	53
Tab. 18: Vývoj výdajů na neinvestiční nákupy a související výdaje dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)	55
Tab. 19: Vývoj výdajů na neinvestiční transfery dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)	56
Tab. 20: Vývoj kapitálových výdajů dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)	57
Tab. 21: Ukazatel salda běžného rozpočtu na obyvatele v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)	59
Tab. 22: Ukazatel finanční stability města Horní Bříza v letech 2018 – 2022	60
Tab. 23: Ukazatel soběstačnosti města Horní Bříza v letech 2018 – 2022.....	61
Tab. 24: Ukazatel běžné likvidity v letech 2018 – 2022	62
Tab. 25: Ukazatel okamžité likvidity v letech 2018 – 2022	63
Tab. 26: Výše dluhu na jednoho obyvatele v letech 2018 – 2022 (v Kč).....	64
Tab. 27: Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům v letech 2018 – 2022	65
Tab. 28: Výše dluhu k saldu běžného rozpočtu v letech 2018 – 2022	66
Tab. 29: Ukazatel dluhové služby v letech 2018 – 2022	66
Tab. 30: Vývoj podílu dluhové služby a dluhové kapacity v letech 2018 – 2022.....	67
Tab. 31: Přehled přijatých příspěvků na provoz příspěvkových organizací v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)	70
Tab. 32: Přehled přijatých příspěvků a fondů Masarykovy základní školy Horní Bříza v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč).....	71
Tab. 33: Přehled přijatých příspěvků a fondů 1. Mateřské školy Horní Bříza – ves v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)	72

Tab. 34: Přehled přijatých příspěvků a fondů 2. Mateřské školy Horní Bříza v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)	72
Tab. 35: Přehled příspěvků na činnost školských zařízení od města Horní Bříza v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)	73
Tab. 36: Výsledky hospodaření Masarykovy základní školy v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)	75
Tab. 37: Výsledky hospodaření 1. Mateřské školy Horní Bříza – ves v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč)	76
Tab. 38: Výsledky hospodaření 2. Mateřské školy Horní Bříza v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč).....	76
Tab. 39: Ukazatel běžné likvidity vybraných příspěvkových organizací v letech 2018 – 2022	78
Tab. 40: Ukazatel okamžité likvidity vybraných příspěvkových organizací v letech 2018 – 2022	78

Seznam obrázků

Obr. 1: Schéma veřejné správy	9
Obr. 2: Kroky rozpočtového procesu.....	21
Obr. 3: Účastníci rozpočtového procesu.....	22
Obr. 4: Město Horní Bříza z leteckého pohledu	30
Obr. 5: Znak města Horní Bříza.....	31
Obr. 6: Logo partnerského města Villeneuve sur Yonne.....	33
Obr. 7: Vývoj daní z příjmů fyzických a právnických osob – souhrnně v letech 2018 – 2022 dle rozpočtové skladby	39
Obr. 8: Vývoj daně z přidané hodnoty v letech 2018 – 2022 dle rozpočtové skladby	40
Obr. 9: Vývoj daně z nemovitých věcí dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022 (v tis. Kč).....	44
Obr. 10: Vývoj neinvestičních přijatých transferů dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022	49
Obr. 11: Vývoj neinvestičních přijatých transferů dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022	51
Obr. 12: Vývoj výdajů na neinvestiční transfery dle rozpočtové skladby v letech 2018 – 2022	56
Obr. 13: Vývoj salda rozpočtu v letech 2018 – 2022	59
Obr. 14: Vývoj ukazatele salda běžného rozpočtu na obyvatele v letech 2018 – 2022..	60

Seznam příloh

Příloha A: Schéma rozpočtové skladby – Běžná část rozpočtu

Příloha B: Schéma rozpočtové skladby – Kapitálová část rozpočtu

Příloha C: Přehled místních poplatků města Horní Bříza

Příloha A: Schéma rozpočtové skladby – Běžná část rozpočtu

Běžná část rozpočtu	
Příjmy	Výdaje
daňové	- všeobecné veřejné služby
- svěřené daně	- veřejný pořádek (policie, hasiči apod.)
- sdílené daně	- vzdělání
- místní (a regionální) daně – lze také označit jako místní poplatky	- péče o zdraví (veřejné zdravotnictví)
- správní poplatky (daně)	- bydlení
nedaňové	- komunální služby
- uživatelské poplatky za služby	- na podnikání
- příjmy z pronájmu majetku	- ostatní běžné výdaje (nahodilé, placené pokuty apod.)
- příjmy od vlastních nezisk. organizací	- placené úroky
- zisk z podnikání	- běžné dotace jiným rozpočtům
- ostatní	
přijaté transfery (dotace)	
- běžné (neinvestiční) dotace ze státního rozpočtu	
- běžné (neinvestiční) dotace ze státních fondů	
- od územních rozpočtů	
- ostatní běžné příjmy (nahodilé, přijaté dary, za sankce apod.)	
(Saldo – přebytek)	(Saldo – přebytek)

Zdroj: Peková (2011, str. 218-219), zpracováno autorkou

Příloha B: Schéma rozpočtové skladby – Kapitálová část rozpočtu

Kapitálová část rozpočtu	
Příjmy	Výdaje
- z prodeje majetku	- na investice
- kapitálové (investiční) přijaté dotace z rozpočtové soustavy	- kapitálové dotace jiným rozpočtům
- příjmy z investičních úvěrů a půjček apod.	- na nákup obligací, akcií
- příjmy z emise vlastních obligací	- poskytované střednědobé a dlouhodobé půjčky
- dary na investice	- splátky dříve přijatých půjček
- přebytek běžné části rozpočtu	- na krytí deficitu běžné části rozpočtu

Zdroj: Peková (2011, str. 218-219), zpracováno autorkou

Příloha C: Přehled místních poplatků města Horní Bříza

Místní poplatek	Sazba
Místní poplatek za obecní systém odpadového hospodářství	Sazba poplatku činí 1 000 Kč za každou fyzickou osobu přihlášené ve městě; popřípadě pro vlastníka nemovité věci, ve které není přihlášená žádná fyzická osoba a která je umístěna na území města.
Místní poplatek za užívání veřejného prostranství	Sazba poplatku činí za každý i započatý m ² i započatý den v rozsahu od 1 do 20 Kč, dle účelu užití veřejného prostranství; a dále je stanoven poplatek paušální částkou pro dočasné stavby a zařízení sloužících pro poskytování služeb a prodeje dle m ² v rozsahu od 2 000 do 4 000 Kč.
Místní poplatek ze psů	Sazba poplatku činí: a) za jednoho psa 250 Kč; b) z druhého a každého dalšího psa téhož držitele 300 Kč; c) za psa, jehož držitelem je osoba starší 65 let 200 Kč; d) za druhého a každého dalšího psa téhož držitele, kterým je osoba starší 65 let 250 Kč.
Místní poplatek ze vstupného	Sazba poplatku činí z vybraného vstupného na: a) kulturní akci 10 %; b) sportovní akci 10 %; c) prodejní akci 20 %; d) reklamní akci 20 %.

Zdroj: zpracováno autorkou, dle Obecně závazných vyhlášek města Horní Bříza č. 1/2023; č. 2/2022; č. 3/2022; č. 4/2022 (Horní Bříza, 2024)

Abstrakt

Dolejšová, K. (2024). *Obec a ekonomická činnost – finanční a daňové aspekty* [Bakalářská práce, Západočeská univerzita v Plzni].

Klíčová slova: ekonomická činnost, obec, město Horní Bříza, rozpočet, finanční analýza, příspěvkové organizace

Bakalářská práce se zabývá komplexní analýzou ekonomické činnosti města Horní Bříza. Jejím cílem je zhodnocení finanční a ekonomické situace municipality v letech 2018 – 2022 a na základě získaných poznatků navrhnout kroky k jejímu zlepšení. Práce je členěna na teoretickou a praktickou část. Teoretická část se věnuje literární rešerši, zaměřené na problematiku veřejné správy, obcí v České republice, rozpočtů municipalit a formě jejich podnikání. Praktická část se nejprve zabývá zhodnocením ekonomické činnosti města Horní Bříza ve vybraných letech, které je provedeno na základě analýzy vývoje rozpočtů a zkoumáním příjmových i výdajových stránek rozpočtů. Dále jsou zde využity ukazatele finanční analýzy, které zkoumají také ukazatele likvidity a zadluženosti. Konec praktické části je věnován porovnání příspěvkových organizací města s využitím finanční analýzy. Závěr práce shrnuje výsledky analýzy a navrhuje konkrétní opatření pro možné zlepšení ekonomické situace Horní Břízy, která se týkají především příjmové stránky rozpočtů a daňových příjmů.

Abstract

Dolejšová, K. (2024). *Municipality and its economic activity – financial and tax aspects* [Bachelor Thesis, University of West Bohemia].

Key words: economic activity, municipality, town Horní Bříza, budget, financial analysis, contributory organizations

The bachelor thesis deals with a comprehensive analysis of the economic activity of the town Horní Bříza. Its aim is to evaluate the financial and economic situation of the municipality in the years 2018 – 2022 and on the basis of the obtained findings to propose steps for its improvement. The thesis is divided into theoretical and practical parts. The theoretical part is devoted to a literature search, focused on the issues of public administration, municipalities in the Czech Republic, budgets of municipalities and the form of their business. The practical part first deals with the evaluation of the economic activity of the town Horní Bříza in selected years, which is carried out on the basis of an analysis of the development of budgets and an examination of the revenue and expenditure aspects of budgets. Furthermore, financial analysis indicators are used, which also examine liquidity indicators and indebtedness. The end of the practical part is devoted to a comparison of the city's contributory organisations using financial analysis. The conclusion of the paper summarizes the results of the analysis and proposes specific measures for possible improvement of the economic situation of Horní Bříza, which mainly concern the revenue side of the budgets and tax revenues.